

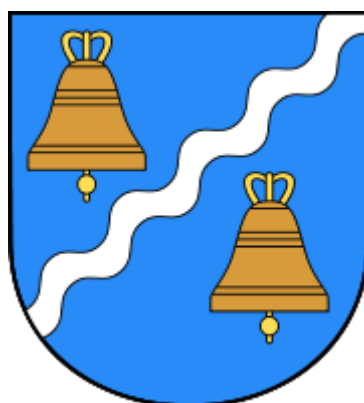
PROGRAM POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO

GMINY OSTROWICE

Załącznik Nr 1

do Uchwały nr XII/65/16

z dnia 12 lutego 2016 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Założenia.....	5
3. Uzasadnienie podejmowanych działań w ramach postępowania naprawczego	6
3.1. Przyczyny pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej	7
4. Analiza stanu finansów Gminy.....	9
4.1. Dochody w latach 2011-2015	9
4.2. Wydatki w latach 2011-2015	14
4.3. Przepływy środków pieniężnych	23
4.4. Zobowiązania Gminy na koniec 2015 roku	25
5. Plan przedsięwzięć naprawczych z harmonogramem ich wdrożenia.....	29
5.1. Plan przedsięwzięć naprawczych	29
5.2. Harmonogram wdrożenia	49
6. Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć ostrożnościowych lub naprawczych wraz z określeniem metodologii ich obliczania oraz przyjęte do prognozy założenia	50
6.1. Metoda weryfikacji danych prognostycznych.....	50
6.2. Ryzyko towarzyszące funkcjonowaniu JST	53
6.3. Prognoza sytuacji finansowej Gminy do roku 2036	56
Spis tabel.....	66
Spis wykresów	67

1. WSTĘP

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie kierunków działań w celu poprawy i ustabilizowania sytuacji finansowej Gminy. Niniejsze opracowanie jest programem naprawczym w rozumieniu art. 244 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r, poz. 885 z późniejszymi zmianami) dalej: Ustawa.

W tym celu przeprowadzono analizę:

- ✓ historyczną dochodów i wydatków budżetu ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn obecnej sytuacji finansowej Gminy,
- ✓ skutków finansowych podjętych i planowanych przedsięwzięć naprawczych.

Na podstawie powyższej analizy przygotowano prognozę z uwzględnieniem wsparcia dla Gminy z Budżetu Państwa w formie długoterminowej pożyczki restrukturyzacyjnej zawierającą:

- ✓ projekcję dochodów i wydatków budżetu Gminy na lata prognozy w porównaniu do prognozowanych wielkości wzrostu PKB i inflacji,
- ✓ poziom nadwyżki budżetowej/deficytu oraz nadwyżki operacyjnej w latach prognozy,
- ✓ projekcję przepływów pieniężnych oraz obciążenia budżetu Gminy zobowiązaniami finansowymi w latach prognozy.

Zgodnie z art. 224 ust 6 ustawy z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.) jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa, jeżeli:

- ✓ jednostka samorządu terytorialnego realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji oraz
- ✓ z analizy programu postępowania naprawczego wynika, że w stopniu wysoce prawdopodobnym:
 - nastąpi poprawa sytuacji finansowej tej jednostki oraz skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań,
 - zachowane zostaną zasady określone w art. 242 – 244, na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki,
 - zapewniona zostanie spłata wraz z odsetkami.

Jednocześnie JST przygotowująca program naprawczy powinna stosować się do zapisów art. 240a Ustawy. Zgodnie z ww. artykułem w okresie realizacji postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego:

- nie może podejmować nowych inwestycji finansowanych kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych;
- nie może udzielać pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego;
- nie może udzielać poręczeń, gwarancji i pożyczek;
- nie może ponosić wydatków na promocję jednostki;
- nie może tworzyć funduszu sołeckiego;
- ogranicza realizację zadań innych niż obligatoryjne, finansowanych ze środków własnych.
- począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym został przyjęty program postępowania naprawczego, do dnia zakończenia postępowania naprawczego wysokość wydatków:
 - na diety radnych,
 - na wynagrodzenie zarządu jednostki samorządu terytorialnegonie może przekroczyć wysokości wydatków z tego tytułu z roku poprzedzającego rok, w którym została podjęta uchwała w sprawie programu postępowania naprawczego.

Program postępowania naprawczego może zawierać również inne ograniczenia niż określone powyżej.

Szczegółowy zakres danych do zawarcia we wniosku o udzielenie pożyczki restrukturyzacyjnej z Budżetu Państwa został określony w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 w sprawie pożyczek z budżetu państwa udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego w ramach postępowań ostrożnościowych lub naprawczych (Dz. U. Nr 257, poz. 1730) dalej: Rozporządzenie.

Zgodnie § 3 ust. 4) Rozporządzenia, do wniosku o udzielenie pożyczki z budżetu państwa dołącza się program postępowania ostrożnościowego lub naprawczego oraz:

- ✓ analizę stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego,
- ✓ plan przedsięwzięć ostrożnościowych lub naprawczych, wraz z harmonogramem ich wprowadzenia,

- ✓ przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć ostrożnościowych lub naprawczych wraz z określeniem metodologii ich obliczania,
- ✓ uzasadnienie podejmowanych działań w ramach postępowania ostrożnościowego lub naprawczego

jeżeli nie są zawarte w programie ostrożnościowym lub naprawczym.

2. ZAŁOŻENIA

Poniższa analiza bazuje na stanie prawnym obowiązującym na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz danych finansowych Gminy dotyczących:

- ✓ wykonania budżetu za lata 2011 - 2015,
- ✓ wieloletniej prognozy finansowej na lata 2016-2036,
- ✓ stanu zobowiązań Gminy oraz harmonogramu ich spłat wg stanu na 31 grudnia 2015 roku,
- ✓ realizowanych i planowanych przedsięwzięciach naprawczych.

Jednocześnie Gmina nie posiadała i nie planuje posiadać zobowiązań związku jednostek samorządu terytorialnego a związek jednostek samorządu terytorialnego, którego jest członkiem nie posiada zobowiązań opisanych w art. 244 Ustawy.

3. UZASADNIENIE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO

Gmina Ostrowice ze względu na opisane w dalszej części niekorzystne czynniki zewnętrzne oraz konieczność realizacji szeroko zakrojonych inwestycji warunkujących prawidłową realizację nałożonych zadań, straciła możliwość pozyskiwania środków pieniężnych po racjonalnym koszcie. Konsekwencją podejmowanych działań prorozwojowych jest niestety narastający poziom zobowiązań finansowych oraz ich struktura. Około 90% zobowiązań stanowią pożyczki oprocentowane na poziomie 8 % rocznie, odsetki od nich w przypadku nie uzyskania pożyczki z Budżetu Państwa wyniosą ok 2 400 000 zł. Jest to kwota na tyle istotna w budżecie Gminy, że może decydować o utracie płynności finansowej. W celu wyjścia z niekorzystnej sytuacji finansowej Władze Gminy zdecydowały się podjąć niezbędne działania w obszarze zwiększenia dochodów, a także zmniejszenia wydatków bieżących oraz inwestycyjnych w wymiarze niezagrażającym prawidłowemu funkcjonowaniu jednostki i prawidłowej realizacji powierzonych zadań.

Działania te będą skutkowały docelowo:

- 1. Wzrostem rocznych dochodów bieżących**
- 2. Spadkiem rocznych wydatków bieżących**
- 3. Sprzedażą majątku**
- 4. Zmniejszeniem planowanych wydatków inwestycyjnych**
- 5. Zmniejszeniem wydatków bieżących na obsługę zobowiązań**

Część z ww. działań zależy bezpośrednio od Gminy i jest już realizowana lub zostanie zrealizowana wkrótce. Z przeprowadzonej analizy wynika jednak, iż niezależnie od podejmowanych działań przez Gminę **najważniejszym czynnikiem warunkującym spłatę zobowiązań Gminy i jej prawidłowe funkcjonowanie w przyszłości jest pożyczka z Budżetu Państwa w wysokości 30 mln zł.**

Działania podjęte w ramach realizacji programu naprawczego zostały przygotowane z uwzględnieniem wymagań art. 240a Ustawy. Kluczowym elementem podjętych działań jest uzyskanie wsparcia finansowego z Budżetu Państwa w postaci zwrotnej pożyczki restrukturyzacyjnej. Jej brak stawia pod znakiem zapytania podejmowane próby zrównoważenia finansów Gminy w tym osiągnięcie wymaganego poziomu wskaźnika nadwyżki operacyjnej.

3. 1. Przyczyny pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej

Na trudną obecnie sytuację finansową Gminy Ostrowice bezpośredni wpływ miało wiele czynników od niej niezależnych. Najważniejsze z nich przedstawiono poniżej.

- ✓ Historycznie rzecz biorąc pierwszym szczególnie dotkliwym zjawiskiem był upadek PGR – ów zlokalizowanych na terenie Gminy będącej jednostką typowo rolniczą. W efekcie nastąpił dramatyczny wzrost bezrobocia, które osiągnęło jeden z najwyższych wskaźników w województwie. Po stronie gminy spowodowało to konieczność podjęcia działań o charakterze osłonowym w stosunku do znacznej grupy osób bezrobotnych pozbawionych prawa do zasiłku i żyjących na skraju ubóstwa. Do stosowanych przy współpracy z Urzędem Pracy instrumentów w postaci robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społeczno – użytecznych, Gmina musiała angażować znaczne środki finansowe.
- ✓ Grunty po upadłych PGR – ach przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, która przez kilka lat nie wywiązywała się z zobowiązań podatkowych wobec gminy. W późniejszym okresie grunty te sprzedano lub wydzierżawiono rolnikom, którzy korzystali ze zwolnień, co powodowało że gmina nie uzyskiwała z tego tytułu żadnych dochodów.
- ✓ W 1990 r. gmina nie otrzymała należnej dotacji od Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie w kwocie 363 718 000 zł (starych złotych). W stosunku do zrealizowanych dochodów w kwocie 2 392 689 000 zł (starych złotych) brakująca kwota dotacji miała duże znaczenie. Gmina musiała zaciągnąć kredyt bankowy, który w wyniku postępującej inflacji generował ogromne koszty, które przyczyniły się do znacznego pogorszenia sytuacji finansowej gminy w kolejnych kilku latach.
- ✓ W wyniku upadłości Banku Spółdzielczego w Ostrowicach w roku 1996 gmina straciła 110 601,00 zł. Dla porównania subwencja dla gminy (poza częścią oświatową) stanowiła kwotę 56 198,00 zł. Interwencja u decydentów na szczeblu wojewódzkim (BGŻ i NBP) jak i na szczeblu centralnym do Prezesa Narodowego Banku Polskiego w Warszawie nie dała żadnych efektów.
- ✓ W 1997 r. na Gminę nałożono obowiązek przejęcia i utrzymania urządzeń wodociągowych najpierw od WZUW, który znalazł się w stanie upadłości, później od AWRSP bez zabezpieczenia środków finansowych. Gmina prowadziła eksploatację ogółem 17 stacji wodociągowych i około 80 km sieci. Urządzenia i sieci były stare i wyeksploatowane. Występowały częste awarie, których usunięcia były bardzo kosztowne. Rocznie nawet do 150 000 zł.
- ✓ Gmina odzyskała w roku 1999 zaległości podatkowe od Polskich Kolei Państwowych w kwocie 120 000,00 zł. W konsekwencji powyższego Minister Finansów dokonał

zmniejszenia subwencji na 2000 rok o kwotę 250 000,00 zł, co miało negatywny wpływ na realizację budżetu gminy w 2000 r. Gmina zwróciła się do Przewodniczących Klubów Parlamentarnych i Przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego oraz Ministra Finansów. Pomimo interwencji u parlamentarzystów i w Ministerstwie Finansów nie udało się uzyskać jakiegokolwiek rekompensaty.

- ✓ Zapóźnienie cywilizacyjne – konieczność i presja społeczna dotycząca realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury wodociągowo – kanalizacyjnej Gminy były czynnikami decydującymi o wystąpieniu o środki finansowe z programu SAPARD. Pomimo, że Gmina w Programie SAPARD uzyskała najlepszy w Polsce wskaźnik uzyskania dotacji inwestycyjnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, to opóźnienie w przekazaniu dotacji z Programu SAPARD za pośrednictwem ARIMR w roku 2004, spowodowało, że pożyczka pomostowa została wliczona w dług publiczny gminy. Wskaźnik ogólny zadłużenia gminy osiągnął poziom 75% a więc znacząco przekroczył dopuszczalny próg 60%. Ta okoliczność odbiła się niekorzystnie na ocenie kredytowej gminy powodując niemożność zaciągnięcia kredytów bankowych dla poprawy płynności finansowej jednostki. W tym samym 2004 roku zlikwidowana została tzw. subwencja rekompensująca dla gmin skutki ulg ustawowych w podatku rolnym.
- ✓ Zlikwidowano również dotację celową na oświetlenie uliczne przy drogach wojewódzkich i powiatowych zmieniono sposób naliczania udziału w podatkach od osób fizycznych.
- ✓ Pomimo faktu, że Gmina posiada duże walory przyrodniczo – krajobrazowe (100% powierzchni leży w obszarze Natura 2000) rozwój turystyki był blokowany brakiem bazy turystycznej i zaniedbaną gospodarką wodno-ściekową. Dodatkowo rozwój gminy hamowany był przez fakt, że **ok. 50% gminy obejmował Drawski Park Krajobrazowy, a od roku 2007 100% powierzchni jednostki zostało objęte obszarami ochronnymi Natura 2000.** W tej sytuacji, pomimo zainteresowania inwestorów w gminie utrudnione było realizowanie inwestycji np. typu OZE (siłowni wiatrowych).
- ✓ Funkcjonowanie na terenie Gminy różnych form ochrony przyrody wymusza ponoszenie dodatkowych wydatków niezbędnych do stworzenia i utrzymania infrastruktury turystycznej czy wydatków wynikających z konieczności opracowania ocen oddziaływania projektów na środowisko naturalne.
- ✓ W 2010 roku gmina rozpoczęła realizację dużych inwestycji w zakresie uporządkowania gospodarki wodno- ściekowej na jej terenie przy udziale środków pomocowych z PROW i RPO WZ. Niestety brak pożyczki z WFOŚiGW oraz trudności z pozyskaniem potrzebnych kredytów bankowych, ze względu na wciąż słabe wyniki finansowe, zmusiły gminę do korzystania z oferty poza bankowych instytucji finansowych w celu pokrycia udziału

własnego w realizowanych inwestycjach. Oznaczało to konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów finansowania.

- ✓ Wspomniany brak środków kredytowych mogących wspierać realizację dużej inwestycji infrastrukturalnej w Gminie przy konieczności jej kontynuacji powodował konieczność finansowania z sektora pozabankowego. W kolejnych latach budżet jednostki nie był w stanie podołać powstałym obciążeniom. Spłata jednych zobowiązań przez zaciąganie nowych na zbliżonym wysokim poziomie oprocentowania nie mogła w sposób trwały doprowadzić do poprawy ogólnej sytuacji finansowej samorządu a wręcz przeciwnie powodowała wzrost ogólnego zadłużenia jednostki.

Ponadto zmiana klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego w tym do długu Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 252, poz. 1692) postawiła gminę w niekorzystnej sytuacji. Zgodnie z zapisami rozporządzenia Gmina musiała zakwalifikować do długu wykup w 2008 przez Bank Ochrony Środowiska wierzytelności z tytułu wcześniej realizowanych inwestycji w zakresie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w latach 2004-2005. Fakt ten w połączeniu ze swoistą niemożnością wygenerowania w budżecie tak małej gminy większej nadwyżki operacyjnej spowodował kumulację długu do niebezpiecznego poziomu.

Obecnie Gmina Ostrowice nie jest w stanie samodzielnie spłacić swoich zobowiązań w ustalonych z wierzycielami terminach. Mimo iż już przed przyjęciem przez Radę Gminy Programu postępowania naprawczego wprowadziła szereg oszczędności w realizacji wydatków bieżących i majątkowych.

W programie postępowania naprawczego główny nacisk zostanie położony na restrukturyzację istniejącego długu pod kątem spłaszczenia i wydłużenia okresu spłaty, obniżenia oprocentowania oraz uzyskania nowych źródeł dochodów (w tym budowa siłowni wiatrowych) co umożliwi gminie spłatę i obsługę zadłużenia.

4. ANALIZA STANU FINANSÓW GMINY

4.1. Dochody w latach 2011-2015

Szczegółowe informacje na temat zrealizowanych dochodów, ich struktury oraz tempa zmian zawierają tabele 1 - 3.

Tabela 1: Dochody Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (dane w PLN)

	2011	2012	2013	2014	2015
DOCHODY BIEŻĄCE	7 181 658	8 209 581	10 398 806	10 022 551	8 639 669
<i>Udział w podatkach dochodowych</i>	<i>555 346</i>	<i>671 848</i>	<i>612 953</i>	<i>711 624</i>	<i>884 627</i>
PIT	554 348	670 584	611 920	710 666	883 560
CIT	998	1 264	1 033	958	1 067
Podatki i opłaty lokalne	1 230 491	1 562 809	1 937 385	1 862 954	2 006 446
Podatek od nieruchomości	627 191	624 890	897 942	633 673	806 260
Podatek rolny	362 516	597 754	677 846	774 012	669 299
Podatek leśny	98 094	117 858	119 891	107 209	123 004
Inne opłaty par. 049	0	0	101 928	257 288	273 585
PCC	64 759	138 217	79 670	35 631	76 025
Zezwolenia na sprz. alkoholu	32 143	32 647	32 163	30 986	32 171
Podatek transportowy	24 707	17 472	15 477	13 553	14 423
Opłata skarbową	8 800	8 449	7 915	8 929	11 196
Opłata targowa	8 810	10 750	4 011	1 372	325
Inne	3 472	14 772	542	301	158
Subwencja	3 176 227	3 489 536	3 777 911	3 442 230	2 948 082
Część oświatowa	2 096 736	2 264 352	2 314 556	2 163 083	2 125 345
Część równoważąca	0	1 850	132	0	0
Część wyrównawcza	1 079 491	1 219 484	1 463 223	1 279 147	822 737
Uzupełnienie subwencji	0	3 850	0	0	0
Dotacje na zadania bieżące	2 433 370	2 502 105	2 777 362	2 347 829	2 103 106
z Budżetu Państwa	2 250 006	2 358 624	2 369 214	2 083 158	2 083 762
zadania własne	468 248	499 930	617 281	688 591	680 417
zadania zlecone	1 781 758	1 858 694	1 751 933	1 394 567	1 403 345
z innych źródeł	183 364	143 481	408 149	264 671	19 344
Inne dochody	814 148	2 172 508	916 939	1 399 960	697 408
Sprzedaż usług	228 556	300 195	685 810	463 349	518 197
najem i dzierżawa	77 082	85 173	89 904	91 390	88 546
Wpływy różne par. 097	428 992	1 740 148	58 108	782 009	20 800
Odsetki	17 212	14 277	22 504	19 636	23 311
Inne dochody par. 069	43 424	17 122	19 010	20 513	24 001
Kary, grzywny, mandaty	0	500	15 200	250	100
Użytkowanie wieczyste	11 743	11 589	14 736	14 508	17 114
Inne	7 140	3 504	11 667	8 305	5 339
DOCHODY MAJĄTKOWE	7 996 921	576 743	10 489 995	1 240 262	251 957
Sprzedaż majątku	482 853	26 082	7 014 632	13 089	19 993
Dotacje inwestycyjne i śr. bezzwrotne	7 514 068	550 661	33 133	1 098 975	231 964
z Budżetu Państwa	983 000	0	0	1900	0
z innych źródeł	6 531 068	550 661	33 133	1 097 075	231 964
Wpływy ze zwrotu dotacji	0	0	3 442 230	128 198	24 999
DOCHODY OGÓŁEM	16 206 502	10 975 549	20 512 545	11 004 859	8 916 625

Tabela 2: Dochody Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (struktura)

	2011	2012	2013	2014	2015
DOCHODY BIEŻĄCE	62,60%	50,70%	94,70%	48,90%	96,89%
<i>Udział w podatkach dochodowych</i>	6,80%	6,50%	6,10%	7,10%	10,24%
PIT	6,80%	6,40%	6,10%	7,29%	99,88%
CIT	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,12%
<i>Podatki i opłaty lokalne</i>	15,00%	15,00%	19,30%	19,08%	23,22%
Podatek od nieruchomości	7,60%	6,00%	9,00%	6,32%	40,18%
Podatek rolny	4,40%	5,70%	6,80%	7,72%	33,36%
Podatek leśny	1,20%	1,10%	1,20%	1,07%	6,13%
Inne opłaty par. 049	0,00%	0,00%	1,00%	2,57%	13,64%
PCC	0,80%	1,30%	0,80%	0,36%	3,79%
Zezwolenia na sprz. alkoholu	0,40%	0,30%	0,30%	0,31%	1,60%
Podatek transportowy	0,30%	0,20%	0,20%	0,14%	0,72%
Opłata skarbowa	0,10%	0,10%	0,10%	0,09%	0,56%
Opłata targowa	0,10%	0,10%	0,00%	0,01%	0,02%
Inne	0,00%	0,10%	0,00%	0,00%	0,01%
<i>Subwencja</i>	38,70%	33,60%	37,70%	34,34%	34,12%
Część oświatowa	25,50%	21,80%	23,10%	21,58%	72,09%
Część równoważąca	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Część wyrównawcza	13,10%	11,70%	14,60%	12,76%	27,91%
Uzupełnienie subwencji	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
<i>Dotacje na zadania bieżące</i>	29,60%	24,10%	27,70%	23,43%	24,34%
z Budżetu Państwa	27,40%	22,70%	23,60%	20,78%	99,08%
zadania własne	5,70%	4,80%	6,20%	6,87%	32,35%
zadania zlecone	21,70%	17,90%	17,50%	13,91%	66,73%
z innych źródeł	2,20%	1,40%	4,10%	2,64%	0,92%
<i>Inne dochody</i>	9,90%	20,90%	9,10%	13,97%	8,07%
Sprzedaż usług	2,80%	2,90%	6,80%	4,62%	74,30%
najem i dzierżawa	0,90%	0,80%	0,90%	0,91%	12,70%
Wpływy różne par. 097	5,20%	16,70%	0,60%	7,80%	2,98%
Odsetki	0,20%	0,10%	0,20%	0,20%	3,34%
Inne dochody par. 069	0,50%	0,20%	0,20%	0,20%	3,44%
Kary, grzywny, mandaty	0,00%	0,00%	0,20%	0,00%	0,01%
Użytkowanie wieczyste	0,10%	0,10%	0,10%	0,14%	2,45%
Inne	0,10%	0,00%	0,10%	0,08%	0,77%
DOCHODY MAJĄTKOWE	49,30%	5,30%	51,10%	11,27%	2,83%
<i>Sprzedaż majątku</i>	6,00%	4,50%	66,90%	1,06%	7,94%
<i>Dotacje inwestycyjne i śr. bezzwrotne</i>	94,00%	95,50%	0,30%	88,61%	92,06%
z Budżetu Państwa	2,50%	0,00%	0,00%	0,15%	0,00%
z innych źródeł	81,70%	95,50%	0,30%	88,46%	92,06%
<i>Wpływy ze zwrotu dotacji</i>	0,00%	0,00%	32,80%	10,34%	9,92%
DOCHODY OGÓŁEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabela 3: Dochody Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (zmiana)

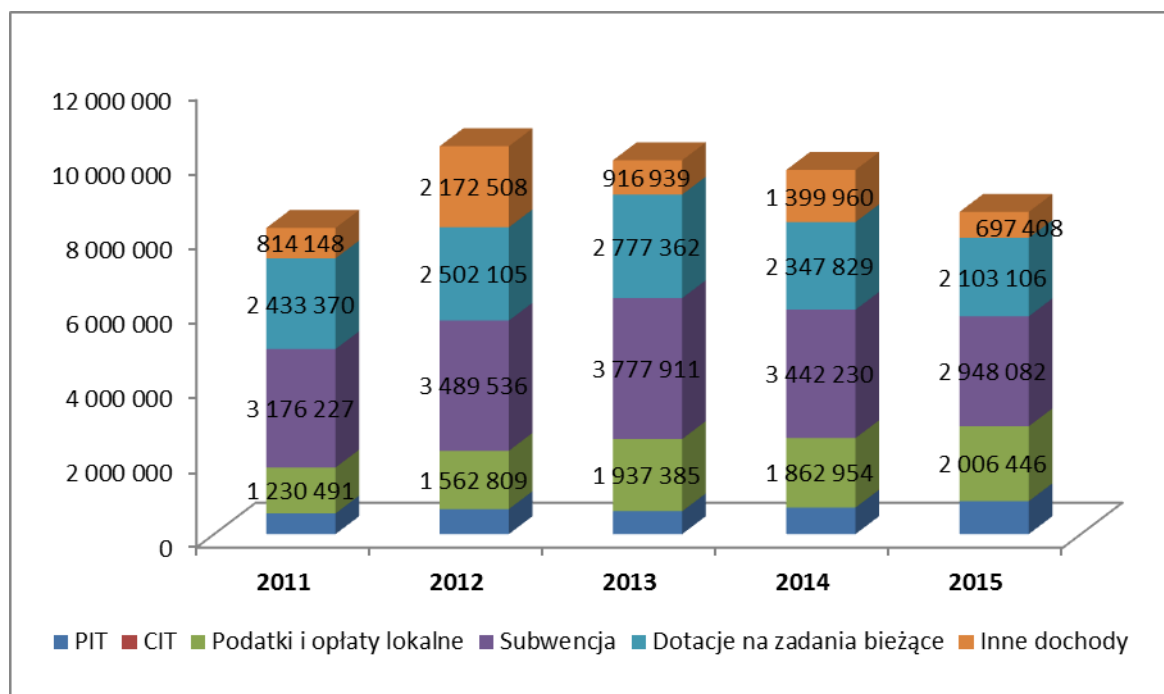
	2011	2012	2013	2014	2015
DOCHODY BIEŻĄCE	-4,40%	14,30%	26,70%	-3,60%	-11,52%
Udział w podatkach dochodowych	21,40%	21,00%	-8,80%	16,10%	24,31%
PIT	21,60%	21,00%	-8,70%	16,14%	24,32%
CIT	-32,50%	26,70%	-18,20%	-7,27%	11,37%
Podatki i opłaty lokalne	5,90%	27,00%	24,00%	-3,84%	7,70%
Podatek od nieruchomości	-3,90%	-0,40%	43,70%	-29,44%	27,23%
Podatek rolny	16,40%	64,90%	13,40%	14,19%	-13,53%
Podatek leśny	12,10%	20,10%	1,70%	-10,58%	14,73%
Inne opłaty par. 049	-	-	-	252,42%	6,33%
PCC	34,80%	113,40%	-42,40%	152,42%	-55,28%
Zezwolenia na sprz. alkoholu	-3,80%	1,60%	-1,50%	-55,28%	3,82%
Podatek transportowy	112,20%	-29,30%	-11,40%	-3,66%	6,42%
Opłata skarbową	-4,00%	-4,00%	-6,30%	-12,43%	25,39%
Opłata targowa	96,00%	22,00%	-62,70%	12,81%	-76,31%
Inne	-2,10%	325,50%	-96,30%	-44,47%	-47,51%
Subwencja	12,40%	9,90%	8,30%	-8,89%	-14,36%
Część oświatowa	4,50%	8,00%	2,20%	-6,54%	-1,74%
Część równoważąca	-	-	-92,9	-	-
Część wyrównawcza	31,90%	13,00%	20,00%	-12,58%	-35,68%
Uzupełnienie subwencji	-	-	-100%	-	-
Dotacje na zadania bieżące	4,00%	2,80%	11,00%	-15,47%	-10,42%
z Budżetu Państwa	7,40%	4,80%	0,40%	-12,07%	0,00%
zadania własne	-1,30%	6,80%	23,50%	11,55%	-1,19%
zadania zlecone	9,90%	4,30%	-5,70%	-20,40%	1,00%
z innych źródeł	-24,70%	-21,80%	184,50%	-35,15%	-92,69%
Inne dochody	104,90%	166,80%	57,80%	52,68%	-50,18%
Sprzedaż usług	-5,90%	31,30%	128,50%	-32,44%	11,84%
najem i dzierżawa	13,60%	10,50%	5,60%	1,65%	-3,11%
Wpływy różne par. 097	4547,60%	305,60%	-96,70%	1345,78%	-97,34%
Odsetki	-40,60%	-17,00%	57,60%	-12,74%	18,71%
Inne dochody par. 069	30,60%	-60,60%	11,00%	7,91%	17,00%
Kary, grzywny, mandaty	-100,00%	-	2940,00%	-98,40%	-60,00%
Użytkowanie wieczyste	-20,60%	-1,30%	27,20%	-1,55%	17,96%
Inne	-	-50,90%	233,00%	-28,82%	-35,71%
DOCHODY MAJĄTKOWE	86,50%	-92,80%	1718,80%	-88,18%	-79,69%
Sprzedaż majątku	-67,20%	-94,60%	26794,10%	-99,81%	52,75%
Dotacje inwestycyjne i śr. bezzwrotne	166,90%	-92,70%	-94,00%	3316,85%	-78,89%
z Budżetu Państwa					
z innych źródeł	166,90%	-92,70%	-94,00%	3311,12%	-78,89%
Wpływy ze zwrotu dotacji	-	-	-	-96,28%	-80,50%
DOCHODY OGÓŁEM	41,30%	-32,30%	86,90%	-46,35%	-18,98%

Analiza dochodów Gminy obejmuje okres od 2011 do 2015 roku. Przyjęto pięcioletni okres analizy dla właściwego obrazowania tendencji kształtujących się po dochodowej stronie budżetu.

Badanie kształtowania się wykonanych dochodów Gminy oparto na dokumentach wymienionych w pkt 2 „Założenia”. Osobno przeanalizowano grupę dochodów bieżących oraz majątkowych, gdyż charakteryzują się one różną specyfiką. W ramach dochodów bieżących zasadne jest badanie tendencji natomiast dochody majątkowe są funkcją wydatków inwestycyjnych (dotacje na zadania inwestycyjne i środki pomocy bezzwrotnej oraz dochody ze sprzedaży majątku) a także innych potrzeb finansowych JST (dochody ze sprzedaży majątku).

W analizowanym okresie dochody bieżące Gminy kształtowały się w przedziale od 8,2 mln zł w 2011 roku do 8,6 mln zł w roku 2015.

Wykres 1: Struktura i zmiana poziomu dochodów bieżących

*ze względu na niską wartość wykres nie uwidacznia pozycji.

Największy wpływ na kształtowanie się dochodów bieżących miał wzrost:

- ✓ subwencji ogólnej,
- ✓ podatków i opłat lokalnych,
- ✓ zdarzeń o charakterze jednorazowym: w 2011 i 2012 roku Gmina otrzymała odpowiednio 0,4 i 1,7 mln zł z tytułu zwrotu podatku VAT.

Dodatkowo w związku z koniecznością finansowania niezbędnych zadań inwestycyjnych w latach 2009-2014 sprzedano majątek na kwotę 9,1 mln zł a także pozyskano i wykorzystano dotacje oraz środki bezzwrotne na zadania inwestycyjne w wysokości 15,6 mln zł. Istotnym jest, że sprzedaż oczyszczalni ścieków i części sieci kanalizacyjnej w 2013 za kwotę 7,0 mln zł miała charakter zwrotny i stanowiła zobowiązanie Gminy. W 2014 roku zostało zrestrukturyzowane zobowiązanie wynikające z wykupu środków trwałych i Gmina przejęła na własność środki trwałe przy znacznym zmniejszeniu kosztów obsługi zobowiązania.

Ze względu na czynniki obiektywne: małą gęstość zaludnienia, niskie dochody mieszkańców, brak zakładów przemysłowych – położenie Gminy na obszarze Natura 2000 - dochody z tytułu udziału w podatkach dochodowych PIT i CIT znacznie odbiegały od średniej dla podobnych jednostek. Nie rekompensowała ich część wyrównawcza subwencji ogólnej, która w analizowanym okresie była stosunkowo niska.

Gmina starała się uzyskać wzrost dotacji na zadania bieżące. Jednym z narzędzi było prowadzenie prac interwencyjnych, które miały przyczynić się do zaktywizowania osób nieposiadających zatrudnienia i tym samym przyczynić się do zmniejszenia wysokiego wskaźnika bezrobocia. Dotacje bieżące pokrywały jednak jedynie część wydatków z tym związanych i w przyszłości, ze względu na wprowadzanie programu naprawczego, prace interwencyjne będą musiały być znacznie ograniczone.

Podsumowując Gmina posiada powtarzalne dochody bieżące na poziomie ok. 9 mln zł, przy czym tak jak w większości małych gmin wiejskich główną pozycję dochodów stanowią subwencje i dotacje z Budżetu Państwa.

4.2. Wydatki w latach 2011-2015

Analiza wydatków Gminy obejmuje okres od roku 2011 do roku 2015. Tak jak w przypadku dochodów przyjęto pięcioletni okres analizy dla właściwego obrazowania tendencji kształtujących się po dochodowej stronie budżetu.

Badanie kształtowania się wykonanych wydatków Gminy oparto na dokumentach wymienionych w pkt 2 „Założenia”. Osobno przeanalizowano grupę wydatków bieżących oraz inwestycyjnych, gdyż charakteryzują się one różną specyfiką. W ramach wydatków bieżących zasadne jest badanie tendencji natomiast wydatki majątkowe są uzależnione od potrzeb społeczności lokalnej, decyzji władz Gminy oraz jej możliwości finansowych. Dodatkowo w ramach obu ww. kategorii

wyszczególniono kwoty spłat zobowiązań niezaliczanych do wydatków z tytułu obsługi zadłużenia i kategorii rozchody. W analizowanym okresie wydatki bieżące Gminy kształtowały się w przedziale od 8,6 mln zł w 2011 roku do 9,5 mln zł w roku 2015.

Szczegółowe informacje na temat zrealizowanych wydatków, ich struktury oraz tempa zmian zawierają tabele 4 - 7.

Tabela 4: Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (działy)

	2011	2012	2013	2014	2015
WYDATKI BIEŻĄCE	8 622 936	9 793 466	10 957 878	11 684 044	9 487 991
OŚWIATA I WYCHOWANIE	2 460 706	3 153 289	2 996 972	2 880 871	2 716 405
POMOC SPOŁECZNA	1 751 425	1 812 950	1 850 768	1 809 514	1 835 381
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	1 577 493	1 316 033	1 754 609	1 587 227	1 587 275
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA	1 058 458	588 363	1 225 405	765 271	417 742
ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	208 852	922 491	1 059 984	1 435 038	988 057
OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	435 671	887 584	824 615	2 150 703	1 132 934
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA	331 593	295 735	396 622	304 259	219 096
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA	167 381	179 519	207 093	180 154	178 927
EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	180 363	162 100	189 352	172 393	179 426
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	175 194	176 221	136 994	90 277	69 303
POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POL. SPOŁ.	150 074	140 157	125 161	100 771	0
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	54 159	88 973	90 957	39 938	43 769
KULTURA FIZYCZNA	26 849	36 270	54 960	62 251	28 770
OCHRONA ZDROWIA	30 559	20 144	29 702	24 037	26 210
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	6 475	13 200	14 245	46 288	28 255
POZOSTAŁE	7 683	438	439	35 052,00	36 441
WYDATKI INWESTYCYJNE	13 717 662	9 619 863	6 219 296	1 660 153	153 180
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA	3 204 520	1 661 949	4 798 971	0	0
ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	9 121 629	7 565 264	625 589	301 000	93 000
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	149 863	278 020	290 910	1 051 571	0
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA	0	0	269 721	247 053	60 180
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0	0	101 309	0	0
KULTURA FIZYCZNA	1 078 939	100 530	69 785	60 529	0
TURYSTYKA	0	0	25 196	0	0
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA	59 346	0	22 755	0	0
POZOSTAŁE	103 365	14 100	15 060	0	0
WYDATKI OGÓŁEM	22 340 598	19 413 329	17 177 174	13 344 197	9 641 171

Najważniejszymi obszarami realizacji wydatków bieżących Gminy są: Oświata i wychowanie, Pomoc społeczna i Administracja publiczna. W 2015 roku stanowiły one ponad 50% wydatków bieżących. W przypadku wydatków inwestycyjnych zauważyć można zdecydowanie większy ich

udział w dochodach ogółem w szczególności istotny udział wydatków związanych z gospodarką wodno-ściekową. Wynikało to z konieczności nadrobienia zapóźnień infrastrukturalnych Gminy w tym obszarze.

Tabela 5: Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
WYDATKI BIEŻĄCE	8 622 936	9 793 466	10 957 877	11 684 044	9 487 991
<i>w tym spłata zobowiązań</i>	231 102	217 316	101 974		
	2011	2012	2013	2014	2015
Wynagrodzenia	4 052 021	4 378 465	5 204 229	4 367 439	4 305 258
Socjalne	1 478 826	1 501 861	1 507 664	1 607 509	1 589 099
Usługi pozostałe	848 549	975 532	912 787	1 545 903	887 534
Obsługa długu	417 271	805 817	791 115	2 010 093	1 132 934
Zakup materiałów	518 756	615 717	669 238	643 706	337 121
Zakup energii	147 494	350 273	316 680	306 372	192 088
Opłaty i składki (ubezpj)	234 014	235 265	298 088	301 837	314 000
Podatek od nieruchomości	0	0	255 743	104 655	4 630
Dotacje i subwencje	158 250	179 389	206 297	182 100	164 030
Dodatki do wynagrodzeń	196 025	209 984	194 225	234 968	250 988
Remonty	38 775	126 781	184 988	82 862	16 967
Stypendia	152 900	131 152	173 161	158 956	157 712
Pozostałe odsetki	285 693	166 530	75 478	31 483	22 776
VAT	0	13 557	41 164	4 332	14 307
Pozostałe	94 362	103 144	127 022	101 829	98 547
WYDATKI INWESTYCYJNE	13 717 662	9 619 863	6 219 297	1 660 153	153 180
<i>w tym spłata zobowiązań</i>	2 907 090	1 601 949	4 702 501	0	0
WYDATKI OGÓŁEM	22 340 598	19 413 329	17 177 174	13 344 197	9 641 171

Tabela 6: Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (struktura)

	2011	2012	2013	2014	2015
WYDATKI BIEŻĄCE	38,60%	50,40%	63,80%	87,56%	98,41%
<i>w tym spłata zobowiązań</i>	1,00%	1,10%	0,60%	2,37%	0,60%
<i>udział w wydatkach bieżących</i>					
Wynagrodzenia	47,00%	44,70%	47,50%	37,38%	45,38%
Socjalne	17,10%	15,30%	13,80%	13,76%	16,75%
Usługi pozostałe	9,80%	10,00%	8,30%	13,23%	9,35%
Obsługa długu	4,80%	8,20%	7,20%	17,20%	11,94%
Zakup materiałów	6,00%	6,30%	6,10%	5,51%	3,55%
Zakup energii	1,70%	3,60%	2,90%	2,62%	2,02%
Opłaty i składki (ubezpj)	2,70%	2,40%	2,70%	2,70%	2,70%
Podatek od nieruchomości	0,00%	0,00%	2,30%	0,90%	0,05%
Dotacje i subwencje	1,80%	1,80%	1,90%	1,56%	1,73%

<i>Dodatki do wynagrodzeń</i>	2,30%	2,10%	1,80%	2,01%	2,65%
<i>Remonty</i>	0,40%	1,30%	1,70%	0,71%	0,18%
<i>Stypendia</i>	1,80%	1,30%	1,60%	1,36%	1,66%
<i>Pozostałe odsetki</i>	3,30%	1,70%	0,70%	0,27%	0,24%
<i>VAT</i>	0,00%	0,10%	0,40%	0,04%	0,15%
<i>Pozostałe</i>	1,10%	1,10%	1,20%	0,87%	1,04%
WYDATKI INWESTYCYJNE	61,40%	49,60%	36,20%	12,44%	1,59%
<i>w tym spłata zobowiązań</i>	13,00%	8,30%	27,40%		
WYDATKI OGÓŁEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabela 7: Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (zmiana)

	2011	2012	2013	2014	2015
WYDATKI BIEŻĄCE	0,20%	13,60%	11,90%	6,63%	-18,80%
<i>w tym spłata zobowiązań</i>	-61,30%	-6,00%	-53,10%	0,00%	0,00%
<i>Wynagrodzenia</i>	3,10%	2,00%	4,70%	-16,08%	-1,42%
<i>Socjalne</i>	-0,80%	0,40%	0,10%	6,62%	-1,15%
<i>Usługi pozostałe</i>	-3,20%	3,70%	-1,60%	69,36%	-42,59%
<i>Obsługa długu</i>	8,50%	23,30%	-0,50%	154,08%	-43,64%
<i>Zakup materiałów</i>	0,10%	4,70%	2,20%	-3,82%	-47,63%
<i>Zakup energii</i>	-6,30%	34,40%	-2,40%	-3,26%	-37,30%
<i>Opłaty i składki (ubezpj)</i>	3,20%	0,10%	6,70%	1,26%	4,03%
<i>Podatek od nieruchomości</i>	-	-	-	-59,08	-95,58
<i>Dotacje i subwencje</i>	3,50%	3,30%	3,70%	-11,73%	-9,92%
<i>Dodatki do wynagrodzeń</i>	-0,30%	1,80%	-1,90%	20,98%	6,82%
<i>Remonty</i>	-16,60%	56,70%	11,50%	-55,21%	-79,52%
<i>Stypendia</i>	7,60%	-3,60%	8,00%	-8,22%	-0,78%
<i>Pozostałe odsetki</i>	-13,60%	-10,40%	-13,70%	-58,29%	-27,65%
<i>VAT</i>	-	-	50,90%	-89,48%	330,26%
<i>Pozostałe</i>	4,50%	2,30%	5,80%	-19,83%	-3,22%
WYDATKI INWESTYCYJNE	41,80%	-7,50%	-8,80%	-73,31%	-90,77%
<i>w tym spłata zobowiązań</i>	47,90%	-11,20%	48,40%		
WYDATKI OGÓŁEM	15,70%	-3,30%	-2,90%	-22,31%	-27,75%

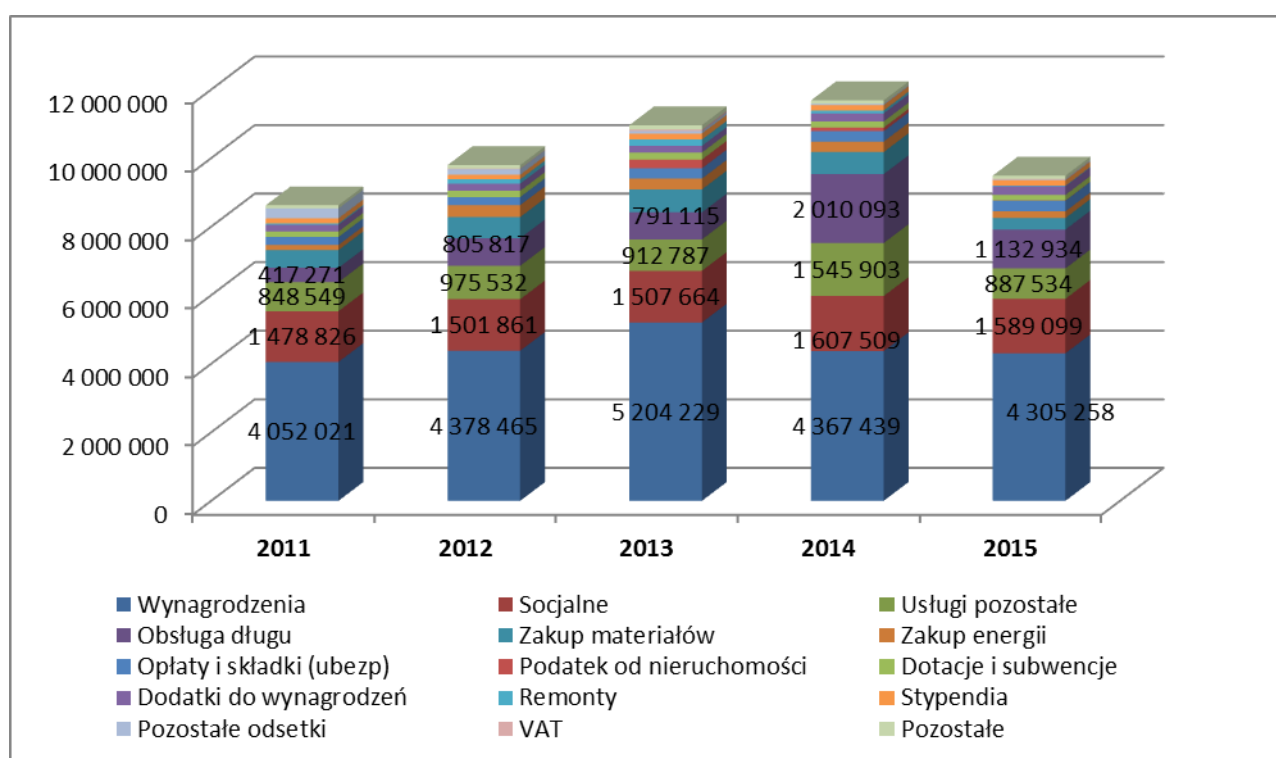
Największy wpływ na kształtowanie się wydatków bieżących w analizowanym okresie miały wydatki wynikające z :

- ✓ wynagrodzeń – w związku z przeprowadzanymi pracami interwencyjnymi, rozbudową i remontami infrastruktury oraz projektami finansowanymi ze środków bezzwrotnych,
- ✓ usług – w związku z wejściem w życie tzw. „ustawy śmieciowej” i kosztów utrzymania infrastruktury wodno-ściekowej,

- ✓ kosztów obsługi zobowiązań,
- ✓ zakupu materiałów,

Jednocześnie konieczność spłaty zobowiązań wymagalnych i refinansowania zobowiązań na sfinansowanie wkładu własnego projektów wodno-ściekowych, skłoniło Gminę do poszukiwania alternatywnych form finansowania znajdujących swoje odzwierciedlenie w zwiększonych wydatkach tak bieżących, jak i inwestycyjnych. Jest to rozwiązanie stosowane zazwyczaj w celu przyspieszenia i tym samym obniżenia kosztów inwestycji w samorządach o dobrej sytuacji finansowej, mających odpowiednią zdolność do ich późniejszej spłaty. W analizowanym okresie stanowiły one prawie 1/3 wydatków ogółem Gminy.

Wykres 2: Struktura i zmiana poziomu wydatków bieżących

Jednocześnie należy zauważyć, Gmina ponosi bardzo wysokie koszty finansowania zobowiązań stanowiły one 17% wydatków bieżących.

W celu poprawy infrastruktury Gmina zrealizowała w analizowanym okresie szereg inwestycji na kwotę 25,1 mln zł. Jednocześnie pozyskała 15,6 mln zł środków bezzwrotnych na ten cel. Większość z nich dotyczyło gospodarki wodno-ściekowej. Całkowite koszty i udział własny w zrealizowanych inwestycjach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 8: Zestawienie kosztów inwestycji zrealizowanych w latach 2010-2013

Lp.	Nazwa zadania	Całkowita wartość zadania	Środki pomocowe	Udział własny
1	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Ostrowice w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego – ETAP I	14 210 380	9 270 362	4 940 018
2	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Ostrowice w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego – ETAP II	6 343 162	3 427 092	2 916 070
3	Budowa sieci wodociągowej na trasie Nowe Worowo- Smółdęcino	568 515	244 953	323 562
4	Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Przytoń w Gminie Ostrowice .	164 812	75 277	89 535
5	Budowa placu zabaw dla dzieci w miejscowości Jelenino gm. Ostrowice	23 278	13 248	10 030
6	Udział Gminy w remontach dróg powiatowych	278 020	0	278 020
7	Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu : „Moje boisko – Orlik 2012” w miejscowości Ostrowice	1 156 476	983 000	173 476
8	Urządzenie czterech placów zabaw oraz remont czterech świetlic wiejskich w miejscowościach na terenie Gminy Ostrowice	418 139	245 569	172 570
9	Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Nowe Worowo	221 839	135 268	86 571
10	Budowa podłączeń budynków do kanalizacji sanitarnej w Gminie Ostrowice w miejscowości: Bolegorzyn, Chlebowo, Nowe Worowo, Siecino	552 883	248 797	304 086
11	Modernizacja ścieżki rowerowej Połczyn Zdrój - Złocieniec w granicach administracyjnych gm. Ostrowice na długości 4216 mb	1 117 873	916 736	201 137
Razem		25 055 376	15 560 302	9 495 075

W latach 2010-2013 gmina zrealizowała inwestycje na łączną kwotę 25 055 376,36 zł, w tym:

1.Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Ostrowice w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego – ETAP I

w tym:

- Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej w m. Nowe Worowo.
- Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej w m. Chlebowo.
- Budowa kanalizacji sanitarnej tłocznej Nowe Worowo – Stare Worowo.
- Budowa kanalizacji sanitarnej tłocznej Chlebowo - Nowe Worowo.

- Modernizacja stacji uzdatniania wody w m. Chlebowo i Nowe Worowo.

Zadanie zostało realizowane w ramach środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013. Całkowite wydatki projektu wynoszą 14 210 380,53 zł.

w tym:

Dofinansowanie stanowiło 9 270 362,04 zł. (84,63 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu)

Udział własny gminy – 4 940 018,49 zł

Okres realizacji 2010-2012

2. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Ostrowice w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego – ETAP II

w tym:

- Modernizacja stacji wodociągowych Dołgie, Ostrowice, Bolegorzyn, Borne, Siecino.
- Budowa sieci wodociągowych w m. Przytoń, Bolegorzyn.
- Budowa kanalizacji w m. Bolegorzyn z przesyłem do Nowego Worowa.

Zadanie zostało realizowane w ramach środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 z Działania Osi - 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i zróżnicowanie gospodarki wiejskiej. Priorytet: „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”.

Całkowite koszty projektu 6 343 162, 26 zł

Dofinansowanie projektu stanowiło 3 427 091,93 zł. (75 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu)

Udział własny gminy – 2 916 0710,33 zł

Okres realizacji 2010 – 2012

3. Budowa sieci wodociągowej na trasie Nowe Worowo- Smołdęcino wraz z węzłami P-1/W-12 i P-2/W -88 oraz wewnętrznymi liniami zasilającymi na terenie działek nr 55/17, 33 obręb Nowe Worowo i 49/1, 17/2, 19/5, 19/7 obręb Smołdęcino.

Zadanie zostało zrealizowane w 2011 r.

Rurociąg zasila w wodę miejscowości Smołdęcino, co umożliwiło wyłączenie wyeksploatowanej i kosztownej w utrzymaniu stacji wodociągowej w Smołdęcinie a również w przyszłości umożliwi podłączenie do wodociągu Kolonii Nowe Worowo – Smołdęcino, które dotychczas nie korzystały z wodociągu gminnego, tylko z własnych lokalnych ujęć.

Całkowite wydatki projektu stanowią 568 514,61 zł.

Dofinansowanie z PROW 2007-2013 wynosiło 244 953,00 zł

Udział własny gminy – 323 561,61 zł

4. Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Przytoń w Gminie Ostrowice .

Zadanie zostało realizowane w ramach działania 413 „Wdrażania lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Łączny koszt zadania zamknął się kwotą 164.811,76 zł.

Dofinansowanie ze środków pomocowych stanowiło kwotę 75 277,00 zł

Udział własny gminy – 89 534,76 zł

5. Budowa placu zabaw dla dzieci w miejscowości Jelenino gm. Ostrowice

Gmina przeprowadziła w 2012 roku planowaną inwestycję budowy placu zabaw w Jeleninie.

Całkowity koszt inwestycji wyniósł 23 277,80 zł.

Kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla małych projektów stanowiła 13 248,00 zł.

Udział własny gminy – 10 029,80 zł

6.Udział Gminy w remontach dróg powiatowych :

- w remoncie drogi powiatowej Nr 1962Z Ostrowice-Złocieniec i drogi powiatowej 1985Z Złocieniec-Wierzchowo-Kalisz Pomorski, Etap II od skrzyżowania Żabin do Kalisza Pomorskiego - 103 883,62 zł

- w remoncie drogi powiatowej Nr 1962Z Ostrowice-Złocieniec łączącej drogę krajową nr 20 w miejscowości Złocieniec z drogą wojewódzką nr 173 w miejscowości Ostrowice o długości 12,404 km - 174 136,20 zł

Łącznie udział gminy- 278 019,82 zł

7.Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu : „Moje boisko – Orlik 2012” w miejscowości Ostrowice

Całkowity koszt zadania- 1 156 475,61 zł

Zabezpieczeniem finansowym powyższego zadania były środki finansowe z :

- Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 333 000,00 zł
- Starostwa Powiatowego w Drawsku Pomorskim w wysokości 150 000,00 zł
- Ministerstwa Sportu i Turystyki do kwoty 500 000,00 zł
- Środki własne gminy 173 475,61 zł

Inwestycja została zrealizowana w 2011 r. Zakres rzeczowy był następujący:

- Boisko do piłki nożnej- nawierzchnia z trawy sztucznej – 1 860 m²
- Boisko wielofunkcyjne- nawierzchnia poliuretanowa – 613 m²
- Miejsca parkingowe + plac przy obiekcie – 149 m²
- Zaplecze szatniowo-sanitarne – 83 m²
- Ogrodzenie boisk wysokość 4 m.

8.Urządzenie czterech placów zabaw oraz remont czterech świetlic wiejskich w miejscowościach na terenie Gminy Ostrowice

Wartość zadania stanowi 418 139,29 zł.

Dofinansowanie z PROW 2007-2013 stanowi 245 569,00 zł.

Udział własny gminy- 172 570,29 zł

9.Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Nowe Worowo

Całkowity koszt inwestycji wynosił 221 838, 69 zł. Inwestycja współfinansowana z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Dofinansowanie wynosi 135 268,00 zł.

Udział własny gminy – 86 570,69 zł

10.Budowa połączeń budynków do kanalizacji sanitarnej w Gminie Ostrowice w miejscowości: Bolegorzyn, Chlebowo, Nowe Worowo, Siecino

Zadanie zrealizowane przy udziale środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wydatki zrealizowane w 2012 i 2013 roku w łącznej kwocie 351 883,00 zł oraz w 2014 roku w kwocie 201 000,00 zł.

Udział własny gminy stanowił 304 086,00 zł.

Całkowity koszt zadania wyniósł 552 883,00 zł.

11. Modernizacja ścieżki rowerowej Polczyn Zdrój - Złocieniec w granicach administracyjnych gm. Ostrowice na długości 4216 mb.

Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013",.

Realizacja zadania w latach 2013-2014. Wartość całkowita wynosi 1 117 872,99 zł, kwota dofinansowania wynosi 916 736,00 zł. Poniesione wydatki w 2013 r. wynosiły 66 056,61 zł. Zadanie jest zakończone. Rozliczenie finansowe i refundacja środków nastąpiła w 2014 roku.

Udział własny gminy – 201 136,99 zł.

4.3. Przepływy środków pieniężnych

W niniejszym punkcie przeanalizowano trzy kluczowe pozycje rachunku przepływów pieniężnych Gminy, tj.:

- ✓ Wolne środki, tj.: różnicę między dochodami i wydatkami bieżącymi bez uwzględnienia spłat odsetek oraz spłat zobowiązań poprzez paragrafy wydatków bieżących
- ✓ Wynik budżetu skorygowany o spłaty odsetek oraz spłaty zobowiązań poprzez paragrafy wydatków, oraz
- ✓ Środki do dyspozycji - ostateczny wynik przepływów pieniężnych uwzględniający przychody, rozchody a także wszystkie wydatki na spłatę i obsługę zobowiązań.

Tabela 9: Przepływy pieniężne w latach 2011-2015

		2011	2012	2013	2014	2015
I	DOCHODY BIEŻĄCE	8 209 581	10 398 806	10 022 550	9 764 597	8 639 669
1	Udział w podatkach dochodowych	555 346	671 848	612 953	711 624	884 627
2	Podatki i opłaty lokalne	1 230 491	1 562 809	1 741 948	1 862 954	2 006 446
3	Subwencja	3 176 227	3 489 536	3 777 911	3 442 230	2 948 082
4	Dotacje na zadania bieżące	2 433 370	2 502 105	2 777 362	2 347 829	2 103 106
5	Inne dochody	814 148	2 172 508	1 112 375	1 399 960	697 408
II	WYDATKI BIEŻĄCE	8 622 936	9 793 466	10 957 878	11 684 044	9 487 991
1	<i>w tym spłata zobowiązań</i>	231 102	217 316	101 974	277 778	285053
2	Wynagrodzenia	4 052 021	4 588 449	5 398 453	4 367 439	4 305 258
3	Socjalne	1 478 826	1 501 861	1 507 664	1 607 509	1 589 099
4	Usługi pozostałe	848 549	975 532	912 787	1 545 903	887 534

5	<i>Obsługa długu</i>	702 964	972 346	866 594	2 010 093	1 132 934
6	Zakup materiałów	518 756	615 717	669 238	643 706	337 121
7	Zakup energii	147 494	350 273	316 680	306 372	192 088
8	Opłaty i składki (ubezpj)	234 014	235 265	298 088	301 837	314 000
9	Podatek od nieruchomości	0	0	255743	104 655	4 630
10	Pozostałe	640 312	554 023	732 631	796 530	725 327
III	WOLNE ŚRODKI (I-II+II1+II5)	520 711	1 795 002	33 240	368 424	569 665
IV	DOCHODY MAJĄTKOWE	7 996 921	576 743	10 489 995	1 240 262	251 957
1	Sprzedaż majątku	482 853	26 082	7 014 632	13 089	19 993
2	Dotacje inwestycyjne i śr. bezzwrotne	7 514 068	550 661	33 133	1 098 975	231 964
3	Wpływy ze zwrotu dotacji	0	0	3442230	128 198	24 999
V	WYDATKI INWESTYCYJNE	13 717 662	9 619 863	6 219 296	1 660 153	153 180
	<i>w tym spłata zobowiązań</i>	<i>2 907 090</i>	<i>1 601 949</i>	<i>4 702 501</i>		
VI	WYNIK BUDŻETU (bez obsługi długu) (III+IV-V+V1)	- 2 292 940	-5 646 168	9 006 440	-51 467	668 442
VII	PRZYCHODY	6 662 667	9 870 305	650 000	3 855 571	3 343 884
VIII	ROZCHODY I ODSETKI	1 231 535	2 048 017	5 043 711	3 508 977	2 734 219
IX	ROZCHODY W WYDATKACH	186 890	1 819 265	4 804 475	277 778	0
X	ŚRODKI DO DYSPOZYCJI (VI+VII-VIII-IX)	2 951 302	356 854	-191 746	17 349	1 278 107

W analizowanym okresie wolne środki kształtowały się na poziomie od 0,03 do 1,8 mln zł. Należy jednak podkreślić, iż osiągnięty poziom wolnych środków w 2011 i 2012 roku wynikał z czynników jednorazowych (zwrotu podatku VAT). W latach 2011-2015 poziom wolnych środków nie wystarczał na pokrycie kosztów obsługi zobowiązań Gminy. Poprawa jego poziomu jest możliwa poprzez:

- ✓ Zwiększenie poziomu dochodów bieżących,

- ✓ Ograniczenie wydatków bieżących, w tym w szczególności wysokich kosztów obsługi zobowiązań.

Wynik budżetu określający możliwości finansowania działalności bieżącej oraz inwestycyjnej z własnych środków oraz dotacji bezzwrotnych ulegał w ostatnich latach istotnym wahaniom. Było to spowodowane dużym wysiłkiem inwestycyjnym Gminy w latach 2010-2012. Inwestycje te dotyczyły głównie konieczności realizacji przez Gminę zadań w obszarze wodno-kanalizacyjnym. W 2013 roku Gmina w celu zapewnienia płynności finansowej oraz zapewnienia realizacji zadań własnych i zleconych była zmuszona sprzedać część swojej infrastruktury – dochód ze sprzedaży majątku w wysokości 7,0 mln zł - co istotnie poprawiło wynik budżetu.

Środki do dyspozycji kształtowały się w analizowanym okresie blisko 0. Oznacza to, iż Gmina miała możliwości pozyskania finansowania na pokrycie luki finansowania inwestycji i obsługi zobowiązań. Pozyskiwane środki charakteryzowały się jednak, mimo spadku rynkowych stóp procentowych, coraz wyższym kosztem.

4.4. Zobowiązania Gminy na koniec 2015 roku

Gmina Ostrowice należy do grupy małych gmin wiejskich, w których przez lata narosły opóźnienia w rozwoju infrastruktury. Sytuacja taka powodowała realne zagrożenie dla możliwości wypełnienia zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego przede wszystkim w obszarze gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Gmina w całości położona jest na obszarze Natura 2000, co sprawia, iż ochrona środowiska powinna być traktowana priorytetowo. Utrzymywanie zapóźnień w rozwoju infrastruktury mogło poza negatywnymi skutkami dla środowiska doprowadzić do wzmocnienia negatywnych tendencji migracyjnych, co w konsekwencji doprowadziłoby do spadku dochodów bieżących Gminy. Racjonalnym zatem wydaje się decyzja o wykorzystaniu w tym celu środków bezzwrotnych. Mimo, iż stanowiły one znaczną część inwestycji, ze względu na skalę inwestycji finansowanie wkładu własnego stało się znacznym obciążeniem dla Gminy.

Środki pozyskiwane były za pomocą różnych instrumentów finansowych: kredytów, pożyczek, obligacji, wykupu wierzytelności. W szczególności ten ostatni ww. instrument, po wejściu w życie Rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 roku i 28 grudnia 2011 w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu

publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa (Dz.U. z 2010 r. Nr 252, poz. 1692 i Dz.U. z 2011 r. Nr 298, poz. 1767) negatywnie wpłynął na wskaźniki zadłużenia Gminy i utrudnił jej finansowanie na rynku bankowym po kosztach zbliżonych do uzyskiwanych wcześniej.

Na koniec 2015 roku wszystkie zobowiązania Gminy uwzględniające wykup wierzytelności oraz zobowiązanie z tytułu sprzedaży przyszłych wpływów wyniosły 35 718 784,18 zł.

Tabela 10: Zestawienie zobowiązań Gminy na dzień 31.12.2015 roku

Lp.	Bank (instytucja finansująca)	Data zawarcia umowy	Rodzaj zobowiązania	Data ostatniej raty kapitałowej	Stan zobowiązań na 31.12.2015 r.	Zabezpieczenie finansowania
1	BRE Bank Hip. S.A.	29.06.2006	Kredyt	25.05.2016	100 000,00	weksel in blanco
2	BRE Bank Hip. S.A.	08.05.2008	Kredyt	15.05.2023	628 574,00	weksel in blanco
3	BPS S.A.	15.12.2008	Kredyt	31.10.2018	360 000,00	weksel in blanco
4	BPS S.A.	21.05.2009	Kredyt	15.05.2019	560 000,00	weksel in blanco
5	BZ WBK S.A.	24.11.2010	Kredyt	15.11.2020	650 000,00	weksel in blanco
6	BRE Bank Hip. S.A.	02.08.2012	Kredyt	15.09.2022	420 000,00	weksel in blanco
7	M.W. Trade S.A.	14.09.2015	Umowa o restrukturyzację zadłużenia Nr MWT/R/67/2015	28.02.2017*	1 280 000,00	weksel in blanco
8	BOŚ S.A.	10.04.2008	Wykup wierzytelności	15.04.2017	373 960,00	weksel in blanco
9	M.W.Trade S.A.	24.08.2012	Wierzytelność z tytułu wcześniej zaciągniętych pożyczek	28.07.2027	2 966 887,45	weksel in blanco
10	M.W.Trade S.A.	28.09.2012	Wierzytelność z tytułu wcześniej zaciągniętej pożyczki	30.09.2024	2 813 066,65	weksel in blanco
11	M.W.Trade S.A.	31.12.2015	Uгода MWT/248/2015	01.04.2016*	24 431 538,34	weksel in blanco
12	Remedis S.A.	29.12.2015	Umowa subrogacji Nr R/03/12/2015/P	31.03.2016*	286 980,00	weksel in blanco
13	Magellan S.A.	28.06.2013	Umowa finansowania wierzytelności przyszłych	28.02.2017*	27 777,78	weksel in blanco
14	M.W.Trade S.A.	30.11.2015	Uгода MWT/230/2015	30.04.2017*	499 999,96	weksel in blanco
15	Magellan S.A.	28.10.2014	Porozumienie nr 4159/2014 w sprawie restrukturyzacji zobowiązań	30.06.2016*	320 000,00	weksel in blanco
Razem		x	x	x	35 718 784,18	x

*możliwość wydłużenia terminu spłaty

Na dzień sporządzenia analizy nie było jeszcze dostępne sprawozdanie Rb-Z na koniec IV kwartału 2015 r. w związku z czym zestawienie nie uwzględnia ewentualnych zobowiązań wymagalnych.

Informuje się również, że toczy się postępowanie weryfikujące rozliczenie inwestycji pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Ostrowice w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego” zrealizowanego z udziałem środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013.

Toczy się spór między gminą Ostrowice a Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego. Aktualnie gmina złożyła w dniu 18.09.2014 r. skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 23.07.2014 r. zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. z art. 26 ust. 1 pkt. 15a UoPPR wobec błędnej wykładni i przyjęcia, iż ustalenie i nałożenie korekty finansowej, o której mowa w art. 98 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, nie powinno nastąpić w formie decyzji administracyjnej;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 207 ust. 1 pkt 2 UoFP oraz art. 26 ust. 1 pkt 15 UoPPR wobec błędnej wykładni i przyjęcia, iż Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego nie zastosował art. 207 ust. 1 pkt. 2 UoFP oraz art. 26 ust. 1 pkt. 15 UoPPR w następstwie nałożenia korekty finansowej w treści informacji pokontrolnej;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 60c ust. 1 PZP w związku z art. 48 ust. 2 PZP i art. 40 ust. 3 PZP wobec przyjęcia przez Organ niedopełnienia obowiązku przekazania przez Gminę ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich,

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 98 ust. 2 oraz art. 2 pkt 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 wobec niezastosowania art. 98 ust. 2 tego rozporządzenia oraz przyjęcie, iż w projekcie doszło do nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 pkt 7 tego rozporządzenia uzasadniających nałożenie korekty finansowej na poziomie ustalonym przez Organ;

Mając na względzie powyższe gmina wniosła o:

- uchylenie w całości wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 23 lipca 2014 r. i jego zmianę poprzez rozpoznanie skargi Gminy Ostrowice i uchylenie decyzji Nr WWRPO/47/W/2013 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 11 grudnia 2013 r., a także poprzedzającej ją decyzji Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego Nr WWRPO/29/W/2013 z dnia 12 sierpnia 2013 r.,
- zasądzenie na rzecz Gminy od Organu zwrotu kosztów postępowania niezbędnych do celowego dochodzenia praw, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wartość przedmiotu sporu – 2 315 475,00 zł. W/w kwota nie uwzględnia należności dla gminy w wysokości 405 102,46 zł. W ocenie gminy sprawa winna być rozstrzygnięta zgodnie z w/w argumentami.

Nadmienia się, że Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 2 grudnia 2014 sygn. akt IIGSK2696/14 wstrzymał wykonanie decyzji Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego Nr WWRPO/29/W/2013 z dnia 12 sierpnia 2013 r. dotyczącej korekty dotacji w kwocie 2 315 475,00 zł, tak więc nie ma ryzyka wszczęcia egzekucji i utraty płynności finansowej gminy do czasu rozstrzygnięcia sporu. Jednak z ostrożności procesowej gmina przygotowuje wniosek do Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z prośbą o udzielenie pomocy publicznej poprzez umorzenie należności z tytułu korekty wynikającej z wyżej wymienionej decyzji.

5. PLAN PRZEDSIĘWZIĘĆ NAPRAWCZYCH Z HARMONOGRAMEM ICH WDROŻENIA

W celu zrównoważenia relacji dochodów i wydatków Gminy poniżej przedstawiono zestawienie działań podjętych i planowanych do podjęcia przez Gminę. Działania te konsekwentnie realizowane umożliwią Gminie wypracowanie kwoty wolnych środków umożliwiających w dłuższym okresie spłatę wszystkich posiadanych zobowiązań wraz z kosztami ich obsługi.

Przedsięwzięcia naprawcze można podzielić na 5 grup w zależności od pozycji budżetowych, na które wpływają. Są to:

1. Restrukturyzacja zobowiązań gminy
2. Dochody bieżące,
3. Wydatki bieżące,
4. Dochody majątkowe,
5. Wydatki inwestycyjne,

5.1. Plan przedsięwzięć naprawczych

5.1.1. Ograniczenie kosztów obsługi zobowiązań

Najważniejszym działaniem naprawczym jest ograniczenie kosztów obsługi zobowiązań poprzez uzyskanie pożyczki z budżetu państwa. Rozwiązanie to pozwoli Gminie na dopasowanie struktury zobowiązań do swoich możliwości finansowych, a także przyniesie wymierne korzyści na odsetkach płaconych od długu. Obecnie średnioważone oprocentowanie długu Gminy wynosi ok 8 %, natomiast po restrukturyzacji będzie wynosiło 3 % dla kwoty zrestrukturyzowanej tj. 30 000 000 zł. Obniżenie oprocentowania o 5 % dzięki pożyczce z Budżetu Państwa pozwoli uzyskać oszczędność w łącznej kwocie 18 566 878 zł. w okresie 2016 – 2036.

Gmina od 2011 roku nie ma dostępu do finansowania z rynku bankowego, dlatego też by wypełniać swoje zobowiązania posilkuje się środkami pozyskiwanymi od firm parabankowych. Finansowanie to jest zdecydowanie droższe niż przeciętne oferowane przez banki dla Gmin o ustabilizowanej sytuacji finansowej. Początkowo gmina uzyskiwała finansowanie z firm parabankowych na poziomie 9-12%, obecnie po restrukturyzacji na poziomie około 8 %. Sytuacja ta powoduje, iż Gmina znalazła się w spirali zadłużenia. Bez jej przerwania nie ma możliwości spłaty swoich zobowiązań finansowych.

Po uzyskaniu opinii RIO, władze Gminy wystąpią do Ministra Finansów z wnioskiem o pożyczkę restrukturyzacyjną na okres 20 lat z 3-letnią karencją w spłacie kapitału i oprocentowaniem 3% w stosunku rocznym oraz strukturą spłaty określoną w tabeli 11.

Tabela 11. Porównanie korzyści wynikających z niższych kosztów obsługi zobowiązań w przypadku otrzymania pożyczki z budżetu państwa w kwocie 30 000 000 zł.

	Przychody	Rozchody	Odsetki od pożyczki z Budżetu Państwa	Odsetki od kredytu bilansującego na poziomie 8%	Różnica wynikająca z niższych odsetek
2016	30 000 000	0	450 000	1 200 000	750 000
2017	0	0	900 000	2 400 000	1 500 000
2018	0	0	900 000	2 400 000	1 500 000
2019	0	500 000	894 339	2 384 904	1 490 565
2020	0	1 300 000	863 245	2 299 859	1 436 614
2021	0	1 300 000	821 943	2 190 750	1 368 807
2022	0	1 300 000	782 943	2 086 751	1 303 808
2023	0	1 800 000	747 621	1 993 804	1 246 183
2024	0	1 800 000	693 677	1 849 804	1 156 127
2025	0	1 800 000	639 621	1 705 656	1 066 035
2026	0	1 800 000	585 621	1 561 656	976 035
2027	0	1 800 000	531 621	1 417 656	886 035
2028	0	1 800 000	477 677	1 273 656	795 979
2029	0	1 800 000	423 621	1 129 656	706 035
2030	0	1 800 000	369 621	985 656	616 035
2031	0	1 800 000	315 621	841 656	526 035
2032	0	1 800 000	261 677	697 656	435 979
2033	0	1 800 000	207 621	553 656	346 035
2034	0	1 800 000	153 621	409 656	256 035
2035	0	2 000 000	97 357	249 656	152 299
2036	0	2 000 000	37 419	89 656	52 237
Razem	30 000 000	30 000 000	11 154 866	29 721 744	18 566 878

5.1.2. Zwiększenie dochodów bieżących

Poniżej przedstawiono działania podjęte lub planowane do podjęcia w celu maksymalizacji dochodów bieżących Gminy.

I. Zwiększenie dochodów z podatku od nieruchomości

1. Podstawowym kierunkiem zwiększenia dochodów Gminy jest rozwój energetyki odnawialnej. Trwają intensywne prace w tym zakresie. W Gminie istnieje już wersja demo instalacji ogniw fotowoltaicznych, jednak dochody będą generowały podatki od elektrowni wiatrowych. Zaplanowano następujący harmonogram działań:

1.1 Analiza potencjału pod względem możliwości lokalizacji siłowni wiatrowych.

- 1.2 Wstępna ocena (screening) wpływu na ornitofaunę i chiropterofaunę planowanej inwestycji polegającej na budowie parku elektrowni wiatrowych w gminie Ostrowice.
- 1.3 Ostateczna weryfikacja 23 powierzchni poddanych screeningowi poprzez procedurę co najmniej rocznego monitoringu przedinwestycyjnego (wskazany dwuletni), w wyniku którego zostaną określone tereny konfliktowe i tereny korzystne dla inwestycji.
- 1.4 Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrowice zawierającego możliwość lokalizacji siłowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych.
- 1.5 Wydanie pozwoleń na budowę.
- 1.6 Prace budowlano-montażowe.

Ad.1.1 Gmina zleciła przeprowadzenie analizy swojego potencjału pod względem możliwości lokalizacji siłowni wiatrowych ze względu na:

- ✓ odległość od zabudowy mieszkaniowej,
- ✓ odległość od lasów i wód stojących,
- ✓ odległość od linii elektroenergetycznych,
- ✓ odległość od sieci komunikacyjnej,
- ✓ odległość od nadajników GSM,
- ✓ odległość od granic gmin sąsiednich

Prace zakończone zostały w czerwcu 2013 roku wyznaczeniem obszarów, na których zachowując strefy turbulencji można zlokalizować 44 siłownie wiatrowe. Lokalizacje rekomendowane do budowy siłowni wiatrowych przedstawiono w załączniku nr 1 do programu naprawczego.

Ad.1.2.W związku z lokalizacją Gminy w całości na Obszarze Natura 2000 firma MKWADRAT studio Małgorzata Zyska przeprowadziła screening wpływu na ornitofaunę i chiropterofaunę planowanej inwestycji polegającej na budowie parku elektrowni wiatrowych w gminie Ostrowice. Screening został zakończony w listopadzie 2013 roku i zawierał rekomendacje wykonania co najmniej rocznego monitoringu przedinwestycyjnego wpływu inwestycji na ornitofaunę i chiropterofaunę. Monitoring o którym mowa został przeprowadzony równoległe do prac nad studium co znacznie przyspieszy zarówno znalezienie inwestora jak i sam proces inwestycyjny w tym decyzje środowiskowe, które już po uchwaleniu przez Radę Gminy Ostrowice studium mogą zacząć być procedowane.

Ad.1.3.Gmina w dniu 26 lutego 2014 roku rozpiła przetarg na monitoring przedinwestycyjny wpływu inwestycji na ornitofaunę i chiropterofaunę. Przetarg został rozstrzygnięty i na podstawie umowy przeprowadzono monitoring roczny. Na zlecenie Urzędu Gminy Ostrowice przeprowadzono

między kwietniem 2014 r. a czerwcem 2015 r. intensywny monitoring przyrodniczy w zakresie występowania kręgowców. Wyniki badań opracowane zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej stanowiące załącznik nr 3 przedstawiono w załączniku nr 4. Głównym celem tej procedury było ocenienie roli tych 11 terenów dla taksonów kręgowców określonych w procedurach tworzenia sieci Natura 2000 jako gatunki kluczowe.

Teren gminy Ostrowice leży w całości w granicach ostoi ptasiej Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019. Analiza zapisów SDF-u sporządzonego (zaktualizowanego) w 2014 r. dla ostoi ptasiej Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 pozwala stwierdzić, że pod względem liczby par lęgowych oraz regularności gniazdowania w ostoi tej można wskazać 10 taksonów ptaków, które charakteryzuje się liczebnością par lęgowych równą lub wyższą od 1% krajowej lęgowej populacji. Są to: bąk, łabędź krzykliwy, kania czarna i ruda, bielik, błotniak stawowy, żuraw, rybitwa czarna, włośchatka i lelek.

Dla tej ostoi ptasiej Natura 2000 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zatwierdził na drodze zarządzenia z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. Urzęd. woj. zachod. z 2014 r. poz. 2674) Plan zadań ochronnych (PZO). Analiza załącznika graficznego do Planu zadań ochronnych ostoi Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 zatytułowanego „Lokalizacja stanowisk ptaków – przedmiot ochrony na terenie ostoi” pozwala scharakteryzować 11 terenów wskazanych w projekcie zmiany studium gminy Ostrowice pod względem występowania w ich gatunków ptaków kluczowych.

Dane zebrane w ramach aktualizacji PZO świadczą, że w granicach gminy Ostrowice gniazduje tylko 6 gatunków zaliczonych do ptaków kluczowych całej ostoi ptasiej Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019. Są to: bąk, bielik, błotniak stawowy, żuraw, włośchatka, a także lelek kozodój. Wśród w/w 6 taksonów gatunkiem wysoce kolizyjnym jest bielik i błotniak stawowy.

Wyniki inwentaryzacji przeprowadzonej w latach 2014 – 2015 świadczą, że większość stanowisk w/w 6 taksonów ptaków zaliczonych do gatunków kluczowych ma swoje lęgowiska w gminie Ostrowice poza granicami 11 terenów wskazanych w projekcie zmiany studium gminy Ostrowice pod lokalizację inwestycji energetycznych bazujących na źródłach odnawialnych (OZE). W obrębie 11 terenów wskazanych pod OZE gniazduje spośród w/w gatunków kluczowych tylko żuraw i błotniak stawowy.

W przypadku bielika najbliższe lęgowisko znajduje się ponad 2,0 km od potencjalnych lokalizacji OZE. Ocenia się, że bezpieczna odległość np. elektrowni wiatrowych od gniazda bielika powinna w zależności od uwarunkowań przyrodniczych wynosić od 1,6 do 2 km. W przypadku gminy Ostrowice wszystkie 11 obszarów wskazanych pod OZE leży w odległości ponad 2 km. Jednocześnie lokalizacje OZE nie leżą na trasie dolotów i wylotów z gniazda i do gniazda tego bielika, jak i innych gniazd bielika znajdujących się w sąsiedztwie granic gminy Ostrowice. Tym

samym ta odległość zapewnia zachowanie status quo tego gatunku, tzn. lokalizacja w granicach analizowanych 11 terenów inwestycji w zakresie OZE nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na stan lokalnej populacji tego gatunku kluczowego w obrębie ostoi ptasiej Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019.

Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej na terenie gminy Ostrowice w latach 2001 – 2002 świadczą, że jednym z ważniejszych miejsc żerowania bielika i kań był kompleks stawowy pod Chlebowem liczący około 16 ha. Od kilku lat obiekt ten jest pozbawiony wody, a stan jego roślinności pozwala sądzić, że stawy te nie były od szeregu lat wykorzystywane gospodarczo dla prowadzenia gospodarki stawowej.

W przypadku błotniaka stawowego tylko w przypadku jednego poligonu (terenu przy wsi Kolonia Nowe Worowo - Kania Górka) błotniak gniazduje na granicy wyznaczonej strefy OZE. Bezpieczna odległość np. elektrowni wiatrowych od gniazda tego błotniaka powinna winna wynosić co najmniej 160 - 200 metrów. Taki stan rzeczy pozwala uznać, że lokalizacja w granicach 10 terenów nawet elektrowni wiatrowych nie będzie powodować znacząco negatywnych oddziaływań w odniesieniu do tego gatunku. Również na terenie powierzchni leżącej między wsią Kolonią Nowe Worowo a wsią Kania Górka lokalizacja elektrowni wiatrowych w odległości ponad 200 metrów od miejsc gniazdowania tego błotniaka nie będzie powodować porzucenia przez parę lęgową rewiru lęgowego.

W przypadku żurawia bezpieczny dystans od elektrowni wiatrowych to odległość także 160 - 200 m. Przy takim oddaleniu żuraw, podobnie jak i błotniak stawowy, nie porzuca siedliska gniazdowania.

Reasumując należy stwierdzić, że 11 terenów wskazanych pod lokalizację OZE są w niewielkim zakresie wykorzystywane przez ptaki gatunki kluczowych, w tym zaliczanych do wysoce kolizyjnych. Można stwierdzić, że większość z tych powierzchni wskazanych pod przedsięwzięcia w zakresie OZE nie jest siedliskiem rozrodu i żerowania w okresie rozrodu kluczowych gatunków ptaków dla ostoi ptasiej Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019, które są zaliczane z jednej strony do gatunków kluczowych, a z drugiej strony wysoce kolizyjnych.

Ponadto wg SDF-u sporządzonego dla Ostoi Drawskiej PLB320019 na obszarze tej ostoi bytuje 17 gatunków z załącznika II Dyrektywy siedliskowej, w tym: bóbr, wydra, mopek, nocek duży, żółw błotny, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, minóg rzeczny i strumieniowy, różanka, głowacz białopłetwy, piskorz, koza, przeplatka matura, przeplatka aurinia, pachnica dębowa i zalotka większa.

Dotychczasowe obserwacje prowadzone w latach 2001 – 2002 oraz w latach 2014 - 2015 nie potwierdziły aby w obrębie planowanych lokalizacji 11 terenów wskazanych pod OZE występowały te gatunki.

Analizując granice ostoi siedliskowej Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 oraz położenie 11 ocenianych terenów wskazanych pod lokalizację elektrowni należy stwierdzić, że nie pokrywają się one ze sobą. W 2014 r. i w 2015 r. w obrębie powierzchni wskazanych pod potencjalne zainwestowanie OZE nie stwierdzono obecności żadnego z dwóch gatunków nietoperzy wykazanych w SDF-ke sporządzonym dla tej ostoi.

Jednocześnie w tekście SDF-u nie wykazano aby tereny leżące w sąsiedztwie tej ostoi, a wskazane pod lokalizację OZE, były wykorzystywane przez gatunki zwierząt będące taksonami kluczowymi dla tej ostoi.

Tym samym jest mało prawdopodobne aby wystąpiły, ze względu na wykorzystanie tych 11 terenów pod inwestycje w zakresie OZE, znacząco negatywne oddziaływania na cele ochrony przyrody tej ostoi.

Analizując granice ostoi siedliskowej Natura 2000 Dorzecze Regi PLH320049 oraz położenie 11 terenów wskazanych pod lokalizację OZE należy stwierdzić, że nie pokrywają się one ze sobą. Tym samym jest mało prawdopodobne aby wystąpiły, ze względu na wykorzystanie tych 11 terenów pod inwestycje w zakresie OZE, znacząco negatywne oddziaływania na cele ochrony przyrody tej ostoi.

Tak więc na większości z 11 terenów możliwa jest realizacja przedsięwzięć w zakresie OZE, gdyż w ich obrębie, bez względu na zastosowane technologie OZE, wystąpienie znacząco negatywnego wpływu na gatunki kluczowe tej ostoi jest mało prawdopodobne.

W miesiącu wrześniu 2015 r. na naszą prośbę doszło do spotkania z p.o. dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. Zaprezentowano powyższe wyniki badań. Stanowisko RDOŚ było następujące: aktualnie obowiązuje Plan Zadań Ochronnych, który zakazuje budowy wiatraków w obszarach Natura 2000. Plan ten jest wadliwy co stwierdził Minister Środowiska (załącznik nr 5).

Plany będą aktualizowane i zausterkowane przepisy będą zmienione, ale dopóki nie zostaną zmienione obowiązuje stary wadliwy plan, który blokuje dla gmin możliwość uzgodnienia Studium i prowadzenia szerokich działań zwiększających dochody gminy.

Ponadto informuje się, że pieniądze podatkowe z siłowni wiatrowych nie są wirtualne np. nasi sąsiedzi gmina Dygowo też popegeerowska i dotychczas biedna z podatku od nieruchomości uzyskuje ok 5,7 mln rocznie, w tym od siłowni wiatrowych ok 4 mln zł, a ostatnio wybudowano 22 siłownie wiatrowe w sąsiedniej gminie Brzeżno.

Biorąc pod uwagę czas niezbędny do zrealizowania prac studialnych i projektowych oraz uzyskanie pozwoleń na budowę siłowni wiatrowych, prac budowlano-montażowych szacowany na lata 2016-2018 realne jest osiągnięcie dodatkowych wpływów z opłat dzierżawnych od roku 2019 i podatkowych w latach następnych.

Ad.1.4. W dniu 29 listopada 2013 roku Gmina podpisała umowę Nr 271.9.2.2013 z Europrojekt – Jarosław Kulikowski, o sporządzenie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrowice, województwo zachodniopomorskie w granicach administracyjnych. Planowany termin zakończenia prac koniec maja 2015 roku. Należy podkreślić, iż władze Gminy poza pracami związanymi ze zmianą studium informują mieszkańców o różnych aspektach budowy siłowni wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych. Inwestycje polegające na budowie elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych traktowane są jako szansa na rozwój gminy i dodatkowe źródło dochodów pozarolniczych dla mieszkańców.

Ad.1.5. i Ad.1.6. Władze Gminy nawiązały kontakty z inwestorami zainteresowanymi przeprowadzeniem ww. inwestycji, w tym m.in.: Vortex Energy Polska sp. z o.o. Szczecin, Górski Energia Sp. z o.o. S.K.A. Gdańsk, GreenNet Doradcy Sp. z o.o. Warszawa, West Wind Sp. z o.o. Toruń, Vent Energy Sp. z o.o. Łódź, Techagra & co Szczecin, Mega S.A. Gdynia, PRO Energetyka Olsztyn. Na dowód zainteresowania ww. firm inwestycjami w Gminie w Załączniku nr 2 przedstawiono list intencyjny od jednej z nich – firmy Vortex Energy Polska Sp.z o.o. posiadającej 23% udział w rynku „branży wiatrowej”.

Potencjalne wpływy podatkowe związane z podatkiem od budowli (2 % wartości) to ok. 85 000,00 zł od jednej elektrowni wiatrowej. Ze względów ostrożnościowych w programie naprawczym założono budowę 30 z 44 możliwych siłowni wiatrowych: dwudziestu w 2018 i dziesięciu w 2019 roku. Planuje się osiągnąć dodatkowe wpływy w wysokości 1,7 mln zł w 2018 roku oraz 2,55 mln zł od 2019 roku (oprócz podatku od budowli Gmina uzyska również wzrost wpływów z podatku od nieruchomości od wyłączonych gruntów pod budowlę i drogi dojazdowe). Dodatkowe wpływy z podatku od budowli kolektorów słonecznych szacowane są na 150 tys. zł rocznie. Oprócz w/w dochodów podatkowych gmina może pozyskać znaczne środki z opłat dzierżawnych zarówno za siłownie wiatrowe, jak i instalacje fotowoltaiczne posadowione na gruntach będących własnością gminy Ostrowice. Dodatkowo wartości będą znaczne po zakończeniu prac studialnych i projektowych.

W przypadku realizacji tych inwestycji Gmina utraci jednocześnie wpływy z subwencji ogólnej w wysokości 1,4 mln zł.

2. Gmina dotychczas stwarzała i nadal będzie stwarzać klimat przyjazny dla inwestorów. Władze gminy podejmowały dotychczas i będą podejmować nadal aktywne działania w celu pozyskania inwestorów i stwarzania dla nich optymalnych warunków do realizacji przedsięwzięć gospodarczych skutkujących tworzeniem nowych miejsc pracy i pomnażających dochody podatkowe budżetu gminy.

Trwa procedura uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowiącego załącznik nr 6. Pod potrzeby inwestorów zgodnie z obowiązującymi przepisami bez zbędnej zwłoki wydawane są decyzje administracyjne. Są już efekty, inwestorzy planują:

2.1.a) budowę stacji paliw wraz z zapleczem technicznym, w tym warsztaty naprawcze oraz hotel dla turystów.

Zainteresowany inwestor czeka na zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy. Wykupił nieruchomości do zabudowy około 5 ha położone przy skrzyżowaniu na trasie Połczyn Zdrój– Drawsko Pom.– Złocieniec. Planowane zatrudnienie wg oświadczenia inwestora początkowo od 20 docelowo do 50 osób.

Ten sam inwestor jest zainteresowany

2.1.b) budowę ośrodka wypoczynkowego z kompleksem domków letniskowych. Kompleks ok. 15 ha zatrudnienie docelowo ok. 15 osób

2.2. w przyszłym roku planowane jest zakończenie budowy i uruchomienie pensjonatu w Bolegorzynie na ok 60 miejsc noclegowych.

2.3. budowę przystani żeglarskiej wraz ze stoczną jachtową nad jeziorem Drawskim obręb Śmidzicino- jest kilku zainteresowanych inwestorów z interesującymi koncepcjami, efekt jednak bardziej odległy niż innych propozycji

W przypadku realizacji w/w przedsięwzięć budżet gminy może pozyskać na podstawie szacunkowych danych (przeliczając powierzchnie wg koncepcji zagospodarowania inwestora i stawek podatkowych obowiązujących w gminie) nawet do 300 000 zł rocznie.

2.4. Planowane jest uruchomienie recyklingu drukarek komputerowych – inwestor jest właścicielem nieruchomości zabudowanej. Aktualnie przygotowuje dokumentację przedsięwzięcia i organizuje montaż finansowy. Uruchomienie zakładu, o którym mowa przewidywane jest wg informacji inwestora w okresie od 9-12 miesięcy. Inwestor planuje zatrudnienie ok. 20 osób, a w dalszej perspektywie do 40 osób. Przewidywane łączne wpływy podatkowe to ok 85 000 zł.

3. Dodatkowo Art.10. ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej stwarza możliwość prowadzenia przez gminę działalności gospodarczej również poza sferą użyteczności publicznej. Daje to szansę

wprowadzenia nowego elementu programu postępowania naprawczego przez stworzenie innowacyjnego modelu biznesowego dla upraw paulowni na terenie gminy Ostrowice. Fundamentem modelu biznesowego jest koncepcja łańcucha wartości M.E. Portera. Koncepcyjnie model biznesowy zmierza do osadzenia w gminie Ostrowice działalności produkcyjnej związanej z wytwarzaniem paulowni (uprawy i przygotowanie surowca). Prowadzenie działalności produkcyjnej odbywać mogłoby się przy zastosowaniu partnerstwa publiczno – prywatnego, prowadząc do dywersyfikacji ryzyka pomiędzy gminą i prywatnym inwestorem bądź inwestorami.

Idea budowania łańcucha wartości wokół upraw paulowni nie obejmuje tylko działalności produkcyjnej ale również działalność przetwórczą i dystrybucyjną. Wykorzystanie surowca jakim jest paulownia wymaga przygotowania jej do obróbki oraz wytwarzania konkretnych przedmiotów użytkowych zgodnie z zamówieniami klientów i/lub zaprojektowanych do sprzedaży. Takie rozwiązanie przyciągnęłoby do gminy Ostrowice i gmin ościennych projektantów nowych produktów oraz przedsiębiorców prowadzących działalność wytwórczą na bazie lokalnie wytwarzanego surowca oraz producentów dodatków i wyrobów komplementarnych dla produkowanych z paulowni.

Kolejnym ogniwem łańcucha wartości jest system dystrybucji produktów z paulowni, który wymaga odpowiednio rozwiniętego systemu znakowania, pakowania, magazynowania i transportu produktów. Zapotrzebowanie na odpowiednio rozwiniętą infrastrukturę techniczną i organizacyjną w tym zakresie stanowi szansę rozwoju dla przedsiębiorstw usługowych.

Rozwój działalności związanej z paulownią stwarza również możliwość kreowania działalności związanej z przemysłami kreatywnymi – projektowanie, reklama, marketing itp.

Powstające w łańcuchu wartości przedsiębiorstwa mogą być zakładane w formule partnerstwa publiczno – prywatnego, gdzie gmina dostarczałaby terenów oraz wykwalifikowanej siły roboczej oraz tworzyła dogodne warunki dla specjalistów, przedsiębiorców i ich rodzin. Gmina mogłaby również pełnić rolę mediatora i pośrednika pomiędzy mieszkańcami i przedsiębiorcami.

Model biznesowy paulowni zakłada zatem rozwój szerokiego wachlarza usług core biznesowych skupiających się na produkcji, przetwarzaniu i dystrybucji produktów jako usług około biznesowych. Gmina mogłaby przyjąć w celu minimalizowania ryzyka rolę pasywnego inwestora i aktywnego animatora przedsięwzięcia.

Już prowadzone są rozmowy z Funduszami Inwestycyjnymi i Agencjami Promocyjno Marketingowymi. Przedstawiono im propozycję wspólnej realizacji powyższej koncepcji. Zainteresowanie jest dość duże. W załączeniu przedkłada się materiały informacyjne oraz opis projektu inwestycyjnego przesłane przez jednego z oferentów stanowiące załącznik nr 7. Załączone materiały są aktualne, sprawdzone i weryfikowane pod kątem wykorzystania w gminie Ostrowice.

4. Władze Gminy czynią i będą czyniły również starania poprzez wystąpienia do parlamentarzystów i przedstawicieli rządu RP w celu uzyskania rekompensat z tytułu ograniczeń rozwojowych wynikających z objęcia gminy obszarami Natura 2000 i Drawskiego Parku Krajobrazowego. Nadmieniamy, że wg złożonych w parlamencie projektów ustaw o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dotychczas niestety nie przyjętych przez Sejm (<http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=848>; http://www.psl.pl/upload/pdf/2012/projekt_ustawy_o_zmianie_ustawy_o_dochodach_jednostek_samorządu_terytorialnego.pdf), Gmina mogłaby zyskać ok. od 2 – 3 mln. zł. tzw. subwencji ekologicznej. Dotyczy on wsparcia finansowego gmin o ograniczonych możliwościach rozwoju, które ze względu na położenie na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych nie funkcjonują normalnie z powodu nałożonego na nie –przepisami różnych ustaw–środowiskowego reżimu ochronnego.

5. Ponadto przedstawiono władzom gminy koncepcję budowy i organizacji Ośrodka Szkolenia Praktycznego Personelu Obsługi Ruchu Lotniczego, który ma tworzyć kadre do obsługi Innowacyjnych Systemów Transportu Małymi Samolotami (STMS). Celowość uruchomienia i funkcjonowania w sieci lotnisk lokalnych została wykazana w unijnym projekcie EPATS. Jest on doskonałą okazją do realizacji planów rozwoju komunikacji lotniczej w Polsce i całej Europie, poprawy dostępności komunikacyjnej obszarów o niskim stopniu infrastruktury drogowej i kolejowej, powiązań komunikacji międzynarodowej, dającą szansę na finansowanie projektu z różnych źródeł oraz wyjątkową szansą rozwoju rejonu lokalizacji lotniska, biorąc pod uwagę skutki jego oddziaływania i potrzeby jego otoczenia. Otrzymaliśmy koncepcję wstępną i oczekujemy na biznesplan przedsięwzięcia. Koncepcja jest interesująca jednak ze względu na jej wstępny charakter, czas jej realizacji i efekty dla gminy to perspektywa bardziej odległa.

II. Zwiększenie dochodów z podatku rolnego i od nieruchomości w najbliższych 3 latach, w tym:

- podatek rolny

Rada Gminy na sesji w dniu 19 listopada 2015 r. nie zastosowała obniżenia stawek podatku rolnego i leśnego skutkiem czego na 2016 r. obowiązują stawki maksymalne zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 i 20 października 2015 r.

Ze względu na obniżenie ceny żyta stosowanej do obliczenia podatku rolnego możliwe do wyliczenia wpływy będą niższe niż w roku ubiegłym. Jednak wykonanie dochodów założono wyższe o 120 tys. zł. ze względu na windykację posiadanych należności wymagalnych z tego tytułu.

Poprzez zintensyfikowane działań windykacyjnych zakładany wzrost podatku w poszczególnych latach wyniesie: w 2015 r. 120 tys. zł.; w 2016 r. 110 tys. zł.; w 2017 r. 30 tys. zł.

- podatek od nieruchomości

Zwiększenie dochodów w 2016 roku zakłada się o kwotę 210 tys. zł.

Rada Gminy uchwaliła znaczny wzrost stawki od 1 m² powierzchni tzw. pozostałych budynków z kwoty 1 zł na 6 zł. Co będzie miało przełożenie na osiągnięte dochody, których wzrost zakłada się o 90 tys. zł.

Zwiększenie dochodów o 120 tys. zł wynika ze zintensyfikowania działań windykacyjnych w zakresie poboru podatku od nieruchomości.

- usługi komunalne

Odnosnie niżej opisanych usług komunalnych zakłada się pełne pokrycie kosztów świadczonych usług przychodami z tego tytułu.

Uchwałą Nr VI/33/15 Rady Gminy Ostrowice z dnia 5 maja 2015 r. dokonano podwyżki taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków oraz w 2015 r. oraz na sesji w dniu 30 czerwca 2015 roku Rada Gminy podjęła Uchwałę Nr VII/38/15 w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności. Uchwalone stawki zabezpieczą finansowanie się gospodarki bez udziału dodatkowych środków z budżetu gminy.

Zintensyfikowane zostały działania kontrolne i windykacyjne w zakresie obciążenia i poboru opłat za wodę i odprowadzenie ścieków oraz opłaty z tytułu zagospodarowania odpadów komunalnych. Planowany efekt finansowy powyższych działań to łączna kwota ok. 130 000 zł.

III. Zwiększenie dochodów z najmu

1) Wynajem wyremontowanych świetlic wiejskich. Wzrost dochodów ok 10 tys. zł.

2) Wzrost czynszów w budynkach komunalnych. W okresie trzyletnim nastąpi sukcesywne zrównoważenie czynszów z kosztami utrzymania budynków komunalnych. Poprzez rozłożenie podwyżek czynszów na trzy lata zminimalizowany zostanie negatywny efekt społeczny podwyżek dla grupy tzw. "wrażliwej". **Wzrost dochodów 6 tys. zł.** Również zakłada się zintensyfikowanie działań windykacyjnych w celu odzyskania zaległych opłat tj. 2016- 30 tys., 2017- 15 tys.,

2.3.1. Ograniczenie wydatków bieżących

Poniżej przedstawiono działania podjęte lub planowane do podjęcia w celu zmniejszenia wydatków bieżących Gminy.

I. Zmniejszenie wydatków na wynagrodzenia

Ograniczenie kosztów osobowych wynika z następujących działań:

1. W dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo o **25 tys. zł.** Po zakończeniu realizacji prac inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wystąpiły znaczne oszczędności na kosztach przy usuwaniu awarii oraz przy robotach rozruchowych dotyczących uruchomienia nowych instalacji wodociągowo – ściekowych.

Oszczędności realizowane są również na systemie organizacji realizacji zadań publicznych w gospodarce komunalnej i mieszkaniowej. Ościenne gminy powiatu Drawskiego realizują zadania w zakresie gospodarki komunalnej przy pomocy zakładów budżetowych bądź spółek komunalnych, natomiast w gminie Ostrowice ze względów oszczędnościowych zadania realizuje Urząd Gminy oszczędzając na kosztach zarządu ewentualnych dodatkowych jednostek organizacyjnych. W sąsiednich jednostkach samorządowych zostały utworzone jednostki organizacyjne, które przejęły część zadań gminy, np.:

- Drawsko Pomorskie- utworzyło Zakład Usług Komunalnych, Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Towarzystwo Budownictwa Społecznego,
- Złocieniec - Zakład Usług Komunalnych, Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej,
- Czaplinek - Zakład Usług Komunalnych, Zarząd Nieruchomości Miejskich,
- Kalisz Pomorski - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
- Wierzchowo - Zakład Usług Komunalnych.

Odnośnie zmniejszenia wydatków na wynagrodzenia. Zlikwidowano całodobowe dyżury na oczyszczalni ścieków oraz wprowadzenie monitoringu i gotowości od 1 marca 2015 r. Zmniejszenie zatrudnienia o 2,2 etatu.

Efektom są oszczędności w 2015 roku w wysokości 55 tys. zł (w okresie od 1.03-31.12.2015 r.), natomiast od roku 2016 wyniosą 67 tys. zł rocznie

2. W dziale 600 – Transport i łączność o **28,5 tys. zł** ograniczenie drobnych napraw i remontów dróg wykonywanych na podstawie umów zleceń.
3. W dziale 750 – Administracja publiczna o **24 tys. zł**, z tytułu czasowego zamrożenia wzrostu płac pracowników administracji w okresie 3 lat tj. 2014-2016. Ponadto informuje się, że wynagrodzenie Wójta Gminy nie było podwyższone od 1 grudnia 2010 r. Również diety radnych są wypłacane na poziomie ustalonych jeszcze na początku kadencji poprzedniej Rady Gminy tj. w 2010 r. i aktualnie są najniższe w powiecie.
4. W dziale 801 – Oświata i wychowanie ,
W związku z niedoszacowaniem prognozy subwencji oświatowej, która nie pokrywa wydatków na wynagrodzenia, a które ustawowo winny być sfinansowane z subwencji z części oświatowej, zaistniała konieczność przeprowadzenia dodatkowych działań optymalizujących wydatki w ramach tego działu.

Wprowadzono następujące działania uzyskując w/w efekty oszczędnościowe:

1. Zlikwidowano jeden etat pedagoga przy zapewnieniu opieki pedagogiczno – psychologicznej przez Poradnię w Drawsku Pomorskim w ramach jej działalności statutowej – oszczędność w roku szkolnym: 40 793,87 zł;
2. Zmniejszono etaty obsługi księgowo – finansowej z dwóch do jednego (po ½ etatu w każdej placówce) – oszczędność w roku szkolnym: 64.194,75 zł;
3. W Zespole Szkół w Nowym Worowie zmniejszono tygodniowy wymiar godzin o 54 godziny (oszczędność wynika z łączenia niektórych zajęć edukacyjnych, zorganizowania opieki świetlicowej z godzin wynikających z art. 42 Karty Nauczyciela oraz zakończenia nauczania indywidualnego ucznia z orzeczeniem o niepełnosprawności) – oszczędność w roku szkolnym: 58.941,87 zł;
4. W Zespole Szkół w Ostrowicach zmniejszono tygodniowy wymiar godzin o 42,5 godziny (oszczędność wynika łączenia niektórych zajęć edukacyjnych, zorganizowania opieki świetlicowej z godzin wynikających z art. 42 Karty Nauczyciela) – oszczędność w roku szkolnym: 44.312,19 zł.

Łącznie wprowadzone działania oszczędnościowe to 208.242,68 zł wg poziomu wynagrodzeń roku 2015.

Planowano przekształcenie Zespołu Szkół w Ostrowicach w Szkoły Społeczne. Koncepcja zakładała zatrudnienie nauczycieli zgodnie z Kodeksem Pracy, likwidacji uległaby większość godzin ponadwymiarowych oraz wszelkie dodatki wynikające z Karty Nauczyciela. Wynagrodzenia pozostałych pracowników niepedagogicznych zostałyby obniżone o 10% względem aktualnych poborów.

Oszczędności dla Gminy wyniosłyby około 330 000 zł. rocznie. Jednak ze względu na włączenie dzieci 6 letnich do szkoły podstawowej, liczba dzieci była większa niż 70 i nie udało się uzyskać opinii pozytywnej Kuratora Oświaty niezbędnej do wprowadzenia tych zmian. Wójt wystąpił z zapytaniem do Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczącym planowanej polityki w zakresie ustawy o systemie oświaty i karty nauczyciela oraz algorytmu na obliczenie subwencji oświatowej nowych władz. Powyższa informacja będzie kluczowa dla przygotowania koncepcji funkcjonowania i finansowania oświaty w gminie Ostrowice.

5. Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska o **465 tys. zł** wynika ze zmniejszenia zatrudnienia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych w stosunku do roku 2013. Dla zapewnienia ciągłości realizacji zadań publicznych gminy zachodzi konieczność zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych lub staży. Wybrano rozwiązania organizacyjne najbardziej korzystne dla gminy, przy czym pomocy udzieliłyby ościenne gminy. Efekt to ok. 40 tys. zł

II. Zmniejszenie się opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

W związku z uzyskaniem w wyniku przeprowadzonych modernizacji pozwoleń wodno-prawnych na stacje uzdatniania wody opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska zmniejszyła się o kwotę ok 30 000 zł.

III. Zmniejszenie kosztów zakupu energii elektrycznej

Działania oszczędnościowe w zakresie zmniejszenia kosztów zakupu energii elektrycznej zostały wprowadzone już znacznie wcześniej poprzez zastosowanie taryfy nocnej dla oświetlenia drogowego przynoszącej oszczędności ok 25 % oraz dokonanie modernizacji oświetlenia ulicznego. W ciągu 5 lat wymieniono punkty świetlne na energooszczędne zachowując wymagane natężenie strumienia światła. Poniżej przedstawiona tabela ilustruje efekty dokonanej modernizacji oświetlenia ulicznego.

Tabela 12. Efekty dokonanej modernizacji oświetlenia ulicznego

Moc 1 punktu [W]	70	2x36	100	125	150	250	2x250	400	RAZEM
stan przed modernizacją									
Ilość punktów	27		9	71	34	81	19	8	249
łącznie moc [W]	1 890		900	8 875	5 100	20 250	9 500	3 200	49 715
stan po modernizacji									
Ilość punktów	144	18	65		34	2			263
łącznie moc [W]	10 080	1 296	6 500		5 100	500			23 476

Uzyskano oszczędność mocy 26 439 W co stanowi 52,97 % zużycia energii elektrycznej na oświetleniu ulicznym.

Dodatkowe oszczędności wykorzystując możliwości techniczne uzyskano przez uruchomienie w dwóch miejscowościach tj. Borne i Ostrowice systemu oświetlenia ulicznego tzw. całonocno-północne w którym w godzinach nocnych świeci jedynie 1/3 lamp, a pozostałe 2/3 są wyłączone.

Ponadto po przeprowadzonym przetargu na zakup energii elektrycznej, w którym uzyskano istotny spadek ceny kupowanej energii elektrycznej. Planowane zmniejszenie wydatków na podstawie nowych cen zakupu to ok. 70 tys. zł będzie skutkowało począwszy od 2015 roku.

W przyszłości planuje się również montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej (tj. Szkoły, świetlice, remizy OSP oraz budynek administracyjny Urzędu Gminy) w celu obniżenia kosztów zużycia energii elektrycznej i ogrzewania.

Realizacja tego wymaga jednak znacznych nakładów inwestycyjnych, na które gmina poszukuje źródeł bezzwrotnego finansowania.

IV. Zmniejszenie wydatków z tytułu pozostałych odsetek

Stabilizacja sytuacji finansowej Gminy to również brak konieczności ponoszenia wydatków z tytułu karnych odsetek. Szacowany efekt to ok. 75 tys. zł.

V. Zmniejszenie wydatków bieżących poprzez:

- ograniczenie wyjazdów pracowników Urzędu Gminy na szkolenia o kwotę 2 000 zł w okresie 2015-2017,
- likwidacja środków przeznaczonych na promocję o kwotę 3 000 zł rocznie. Efekt finansowy obliczono na podstawie wysokości wydatków ponoszonych w latach 2010-2013.
- zmniejszenie kosztów utrzymania pomieszczeń w budynkach użyteczności publicznej tj. Zespoły Szkół, świetlice wiejskie, straże pożarne o łączną kwotę 10 000 zł
- ograniczenie zakresu zlecenia do wykonania szacunków i podziału nieruchomości o kwotę 5 000 zł,
- rezygnacja z przeznaczania własnych środków na organizację imprez okolicznościowych o kwotę 5 000 zł. Gmina zwróciła się do Starosty Drawskiego z prośbą o zwolnienie z udziału finansowego przy organizacji Dożynek Powiatowych w 2015 r., które odbyły się w Ostrowicach. Zaoszczędzono ok. 20 tys. zł.

- Mając na uwadze ograniczenie kosztów związanych z utrzymaniem obiektów Gmina wystąpiła do Agencji Nieruchomości Rolnej OT w Szczecinie z prośbą o dofinansowanie utrzymania funkcjonującego przy świetlicy wiejskiej w Bolegorzynie Muzeum PGR-u.
- Przeprowadzono termomodernizację budynku administracyjnego Urzędu Gminy, w celu obniżenia kosztów utrzymania. Jednocześnie ze względu na trudną sytuację finansową gmina wystąpiła do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z prośbą o udzielenie dotacji na zabezpieczenie udziału własnego w przedsięwzięciu o którym mowa. Dzięki czemu zmniejszenie kosztów utrzymania pomieszczeń w budynkach administracji publicznej tj. Urząd Gminy o łączną kwotę 15 000 zł.
- Dodatkowo:
 - ✓ nawiązano kontakt z Kancelarią Prawną, która przygotowuje analizę dotyczącą możliwości uzyskania odszkodowań za urządzenia energetyczne i telekomunikacyjne posadowione na działkach gminnych. Termin uzyskania środków finansowych to ok.12 m-cy. Spodziewane przychody gminy to 500 000 zł.
 - ✓ aktualnie analizowane są szczegółowe składniki kosztów przesyłu energii elektrycznej dla obiektów będących własnością gminy w kontekście obowiązujących cenników oraz uregulowań prawnych. Przeprowadzona będzie renegocjacja umów na przesył, a spodziewane oszczędności dla gminy to kwota ok. 35 000 zł rocznie.
 - ✓ planowane jest obniżenie diet radnych o 50% - efekt finansowy 30 000 zł w skali roku.
 - ✓ planowane jest obniżenie wynagrodzenia Zarządu Gminy, oszczędność w skali roku stanowić będzie 15 000,00 zł.
 - ✓ planowane są zmiany organizacyjne w Urzędzie Gminy skutkujące optymalizacją kosztów i poprawą efektywności. Gospodarka wodno-ściekowa prowadzona dotychczas bezpośrednio przez Urząd Gminy planowana jest do przekazania zewnętrznemu podmiotowi w formie modelu operatorskiego w oparciu o zezwolenie na prowadzenie działalności oraz dzierżawę majątku. Po wyłączeniu gospodarki wodno-ściekowej zakresy czynności zostaną zmienione, nastąpią przesunięcia i oszczędności etatów. Oczekiwany efekt finansowy to ok 50 000 zł rocznie.

Model operatorski funkcjonuje w oparciu o zezwolenie na prowadzenie działalności oraz dzierżawę majątku. Polega on na tym, że Operator realizuje działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wykorzystując w tym celu majątek

będący własnością Gminy i znajdujący się na jej terenie. Majątek ten jest eksploatowany przez Operatora na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas określony, w ramach której Gmina oddaje go spółce do użytkowania i pobierania pożytków. Dzięki temu Gmina pozostaje jedynym i prawnym właścicielem majątku, a Przedsiębiorstwo staje się jego operatorem zgodnie z zasadami i warunkami określonymi przez Gminę. Na podstawie umowy dzierżawy, Gmina pobiera od Przedsiębiorstwa należny jej czynsz dzierżawny, którego wysokość kalkulowana jest w oparciu o wartość dzierżawionego majątku, na podstawie średniorocznego kosztu jego amortyzacji. Gmina poprzez wydzierżawienie majątku, oprócz stałych dochodów budżetowych, uzyskuje również od Operatora gwarancję jego użytkowania w sposób zapewniający niepogorszenie stanu technicznego eksploatowanych urządzeń. Przedsiębiorstwo bierze też na siebie pełną odpowiedzialność za ponoszenie kosztów zadań remontowych i wszelkich innych czynności konserwacyjno – naprawczych. Dzięki temu Gmina nie wydatkuje żadnych środków pieniężnych, co znajduje odzwierciedlenie w znacznym ograniczeniu jej wydatków budżetowych.

Operator w ramach proponowanego modelu współpracy gwarantuje Gminie przejęcie wszelkich zobowiązań wynikających z obsługi odbiorców na warunkach ustalonych przez Gminę w regulaminie świadczenia usług.

W tym zakresie Operator zapewnia kompleksowe wywiązywanie się z wszystkich obowiązków jakie na przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne nakładają przepisy prawa. W szczególności zapewnia zdolność obsługiwanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnia należyłą jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków.

Prognozowane wpływy do budżetu to kwota 100 000 zł rocznie, w tym:

- z tytułu czynszu dzierżawnego urządzeń do produkcji i dostarczania wody 50 000 zł,
- z tytułu odbioru i oczyszczania ścieków 50 000 zł.

Działaniem naprawczym niezbędnym do poprawy sytuacji finansowej gminy jest uzyskanie pożyczki restrukturyzacyjnej z budżetu państwa przeznaczonej na spłatę zobowiązań w instytucjach pozabankowych. Szacunkowe oszczędności wynikające z obniżenia kosztów obsługi zadłużenia zgodnie z programem postępowania naprawczego to 18 566 878 zł w okresie 2016-2036.

2.3.2. Zwiększenie dochodów majątkowych

Gmina posiada obecnie przygotowane do sprzedaży nieruchomości o wartości **315 171 zł**. Szczegółowe zestawienie wraz z terminem planowanej ich sprzedaży zamieszczono w poniższej tabeli

Tabela 13: Zestawienie składników majątkowych przeznaczonych do sprzedaży

Lp.	Składnik majątkowy	Wycena	Termin sprzedaży
1	Przytoń lokal mieszkalny nr 6A z działką nr 25/4 o pow. 0.0877 ha	39 070	2015
2	Przytoń działka niezabudowana nr 25/20 o pow. 0.0028 ha	8 733	2015
3	Przytoń działka niezabudowana nr 25/21 o pow. 0.0333 ha		
4	Nowe Worowo działka niezabudowana nr 64 o pow. 0.09 ha	10 521	2015
5	Smółdęcino budynek użytkowy po hydroforni z działką gruntu nr 19/7 o pow. 0.0500 ha	42 126	2015
Razem 2015 rok		100 450	
6	Nowe Worowo lokal użytkowy nr 2 w budynku mieszkalno-użytkowym przy ul. Partyzanckiej 2 udział 10628/24096 w działce gruntu nr 227 o pow. ogólnej 0.14 ha	122 857	2016
Razem 2016 rok		122 857	
7	Szczytniki lokal mieszkalny nr 8/1 oraz udział w działce gruntu nr 4/7 o pow. ogólnej 0.2415	24 630	2017
8	Przytoń lokal mieszkalny nr 1 w budynku mieszkalnym nr 8 oraz udział 552/8322 w działce gruntu o pow. ogólnej 0.2246 ha	67 234	2017
Razem 2017 rok		91 864	

Po okresie realizacji programu postępowania naprawczego gmina planuje w latach 2018-2019 pozyskać ze sprzedaży mienia po 50 000 zł rocznie. Natomiast w kolejnych latach ze względu ostrożności prognostyczne nie planuje się dochodów z tego tytułu. Nadmienia się, że Gmina posiada potencjał do uzyskania dochodów majątkowych. Poniższa tabela ilustruje składniki majątkowe.

Tabela 14: Składniki majątkowe gminy

Lp.	Nr działki	Miejscowość	Opis nieruchomości	Pow. w ha	Wartość
1. Przewidywana sprzedaż prawa własności wieczystego na rzecz użytkowników wieczystych					
1	36/6	Ostrowice	Działka w użytk.wiecz.	4,8600	152 750,00
2	139/1	Ostrowice	Działka w użytk.wiecz.	0,8900	84 480,00
3	497/19	Nowe Worowo	Działka w użytk.wiecz.	0,2517	23 250,00
4	187/16	Nowe Worowo	Działka w użytk. wiecz.	0,0751	6 610,00
5	187/15	Nowe Worowo	Działka w użytk.wiecz.	0,3863	33 990,00
6	146/15	Ostrowice	Działka w użytk.wiecz.	0,1140	17 163,00

7	148/3	Ostrowice	Działka w użyt.k.wiecz.	0,0327	4 927,00
8	250/2	Ostrowice	Działka w użyt.k.wiecz.	0,0400	5 780,00
9	487/18	Nowe Worowo	Działka w użyt.k.wiecz.	0,3873	34 080,00
10	558/1	Nowe Worowo	Działka w użyt.k.wiecz.	0,1300	19 570,00
RAZEM					382 600,00
2.Przewidywana sprzedaż działek zawierających kopaliny					
1	236	Nowe Worowo	Użytki kopalne	0,3400	5 100,00
2	21	Śmidzięcino	Użytki kopalne	0,0600	900,00
3	17	Śmidzięcino	Użytki kopalne	0,1200	1 800,00
4	158/9	Chlebowo	Użytki kopalne	3,3200	49 800,00
5	168/2	Chlebowo	Użytki kopalne	3,2700	49 050,00
6	153	Chlebowo	Użytki kopalne	5,1700	77 550,00
7	16	Chlebowo	Użytki kopalne	0,5800	8 700,00
8	37	Szczygienko	Użytki kopalne	0,2200	3 300,00
9	46	Przytoń	Użytki kopalne	0,1700	2 550,00
RAZEM					198 750,00
3.Przewidywana sprzedaż działek niezabudowanych.					
1	64	Nowe Worowo	Działka niezabudowana	0,0900	1 800,00
2.	25/20 25/21	Przytoń	Działka niezabudowana	0,0028 0,0333	8 733,00
RAZEM					10 533,00
4.Przewidywana sprzedaż lokali mieszkalnych, budynków mieszkalnych i budynków gospodarczych na rzecz najemców oraz budynków użytkowych					
1	25/22	Przytoń	Budynek gospodarczy	0,0519	2 254,00
2	Udz. 1/1 w dz. 35/21	Przytoń	Udział 1/1 w budynku gospodarczym	0,0531	1 463,00
3	222/4	Nowe Worowo	Budynek gospodarczy	0,0196	25 494,00
4	Udz. 1/1 w dz.58/1	Nowe Worowo	1/2 budynku mieszkalnego i gospodarczego	0,2000	5 000,00
5	Udz. 71/100 w dz. 211/9 211/10	Borne	Lokal mieszkalny i pom. w bud. gospodarczym.	0,0183 0,0083	5 750,00
6	Udz. 7680/40240 w dz. 505	Nowe Worowo	Lokal mieszkalny.	0,1000	6 320,00
7	Udz. ¼ w dz. 35/21	Przytoń	Lokal mieszkalny	0,0531	13 751,00
8	25/22	Przytoń	Lokal mieszkalny	0,0519	24 545,00
9	4/7	Szczytniki	Budynek mieszkalny	0,2415	95 797,00
10	Udz. 7841/8322 w dz. 9/19	Przytoń	Budynek mieszkalno-socjalny	0,2246	88 068,26
11	Udz. 14610/31080 w dz. 539	Nowe Worowo	Lokal mieszkalny nr 2 Lokal mieszkalny nr 4	0,1200	6 581,00 7 615,00

12	Udz. 2292/1000 w dz. 48/17	Jelenino	Lokal mieszkalny	0,1452	2 710,00
13	174	Chlebowo	Budynek mieszkalny	0,3800	45 454,48
14	Udz. 4/100 w dz. 533/3	Nowe Worowo	Lokal mieszkalny	0,0800	18 757,00
15	Udz. 728/1000 w dz. 26/1	Przytoń	Lokal mieszkalny nr 19	0,4816	14 298,00
16.	Udz. 10628/24096 w dz. 227	Nowe Worowo	Lokal użytkowy	0,1400	122 857,00
17.	19/7	Smółdęcino	Budynek użytkowy	0,0500	42 126,00
RAZEM					528 840,74
OGÓLEM					1 120 723,74

W przypadku uzyskania dochodów ze sprzedaży poprawi się płynność finansowa gmina oraz pojawi się możliwość realizacji dodatkowych zadań.

2.3.3. Ograniczenie wydatków inwestycyjnych

W zakresie wydatków majątkowych od 2014 roku Gmina ograniczyła realizację inwestycji i skupiła się na dokończeniu rozpoczętych wcześniej. Ponadto wykonano remont dachu świetlicy wiejskiej w miejscowości Smółdęcino. Remont wykonano ze względu na zły stan techniczny dachu i groźbę całkowitej dewastacji budynku w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007 – 2013. Koszty kwalifikowalne zadania stanowiły kwotę 60 191,61 zł. w tym pomoc ze środków europejskich zgodnie z umową z Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego stanowi kwotę 43 165,00 zł. Udział własny wynosi 17 026,61 zł. Gmina ze względu na trudną sytuację finansową wystąpiła o pomoc do Starosty Drawskiego. Władze Powiatu udzieliły gminie wnioskowanej pomocy i przekazały środki na pokrycie udziału własnego.

2.4. Harmonogram wdrożenia

Harmonogram działań niezbędnych do przeprowadzenia programu naprawczego zawiera poniższa tabela.

Tabela 15 : Harmonogram wdrożenia

Przedmiot podejmowanych działań	Podmioty odpowiedzialne	Termin realizacji
Prace przygotowawcze		
Opracowanie „Programu naprawczego dla Gminy Ostrowice”	Wójt	Luty 2016 r.
Uchwała w sprawie przyjęcia programu naprawczego	Rada Gminy	Luty 2016 r.
Korekta budżetu oraz WPF w celu uwzględnienia założeń wynikających z programu naprawczego	Wójt	Luty - Marzec 2016 r.
Skompletowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o przyznanie pożyczki z budżetu państwa, według katalogu zawartego w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie pożyczek z budżetu państwa udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego w ramach postępowań ostrożnościowych lub naprawczych	Wójt/skarbnik	Kwiecień 2016 r.
Złożenie wniosku o pożyczkę z budżetu państwa wraz z wymaganą dokumentacją	Wójt	Kwiecień 2016 r.
Restrukturyzacja i optymalizacja		
Uzyskanie pożyczki z budżetu państwa	Wójt	Czerwiec 2016 r.
Splata zobowiązań wobec instytucji finansowych	Wójt	Czerwiec 2016 r.
Optymalizacja wydatków bieżących	Wójt	2016 – 2036 r.
Optymalizacja wydatków inwestycyjnych	Wójt	2016 – 2036 r.
Maksymalizacja dochodów	Wójt	2016 – 2036 r.

3. PRZEWIDYWANE EFEKTY FINANSOWE POSZCZEGÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ OSTROŻNOŚCIOWYCH LUB NAPRAWCZYCH WRAZ Z OKREŚLENIEM METODOLOGII ICH OBLICZANIA ORAZ PRZYJĘTE DO PROGNOZY ZAŁOŻENIA

3.1. Metoda weryfikacji danych prognostycznych

Do prognozowania użyto rozbudowanej metody Naive forecast (metoda naiwna). Naive forecast stosuje się w sytuacjach, gdy brak jest możliwości użycia innych metod lub użycie tych metod, skazane jest na niepowodzenie, choćby z powodu dużej losowości obserwacji. Metody naiwne są proste, przez to łatwe i szybkie w użyciu. Opierają się one na założeniu, że wahania przypadkowe prognozowanej zmiennej są niewielkie, oraz że dotychczasowy wpływ czynników, kształtujący obserwowane zjawisko, nie ulegnie zmianie. Najprostsza metoda naiwna zakłada, że prognozowana wielkość zjawiska w okresie lub momencie t będzie taka sama jak ostatnio zaobserwowana wartość. Formalnie można to zapisać następująco:

$$y_t^* = y_{t-1}$$

y_t^* - prognoza zmiennej Y na moment t ,

y_{t-1} – wartość zmiennej prognozowanej w momencie $t-1$.

Jeżeli prognozowana zmienna charakteryzuje się istnieniem tendencji do wzrostu (spadku), to do prognozowania można użyć metody, która zakłada, że wartość prognozowanej zmiennej wzrośnie (spadnie) w momencie lub okresie prognozy o określony procent w momencie lub okresie poprzednim. Formalnie można to zapisać następująco:

$$y_t^* = (1 + c) \cdot y_{t-1}$$

gdzie:

c – wskaźnik wzrostu (spadku)

W niniejszej analizie do prognozowania wykorzystano metodę, która jest rozszerzoną wersją przytoczonych wyżej metod naiwnych. Zastosowany model umożliwia budowanie prognozy w oparciu o stały wskaźnik wzrostu (spadku) lub jako funkcję inflacji albo PKB. Jeśli wybierzemy stały wskaźnik wzrostu (spadku), to formalny zapis wygląda identycznie jak równanie wyżej. Jeżeli nie zdecydujemy się na prognozowanie w oparciu o stały wskaźnik wzrostu (spadku), to prognozę

możemy uzależnić od wag stojących przy inflacji i wskaźniku wzrostu PKB. Formalnie można to zapisać następująco:

$$y_t^* = y_{t-1} \cdot [1 + \text{CPI}_t \cdot W(\text{cpi})] \cdot [1 + \text{PKB}_t \cdot W(\text{pkb})]$$

gdzie:

CPI_t – wskaźnik inflacji w momencie t

W(cpi) – waga inflacji

PKB_t – wzrost PKB w momencie t

W(pkb) – waga PKB

3.1.1. Trafność prognozy

Oceny trafności prognozy dokonać można dopiero po upływie okresu, na który prognoza była stawiana, gdy znane będą faktyczne wykonania prognozowanych wielkości.

3.1.2. Założenia makroekonomiczne przyjęte do prognozy na lata 2016 - 2036

CZYNNIKI MAJĄCE WPLYW NA GOSPODARKE BUDZETOWĄ I FINANSE

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w okresie analizy będą zależały od wielu czynników, które można podzielić na dwie kategorie:

- ✓ czynniki wewnętrzne, na które JST ma wpływ,
- ✓ czynniki zewnętrzne, na które JST nie ma wpływu.

Do czynników wewnętrznych należy przede wszystkim polityka finansowa JST oraz potrzeby społeczności lokalnej.

Czynniki zewnętrzne to przede wszystkim regulacje prawne obowiązujące JST. W ostatnim okresie szczególnie istotnie na sytuację finansową JST wpłynęły:

- ✓ wzrost zakresu zadań JST lub narzucenie określonych działań bez zapewnienia na ich cel adekwatnych środków finansowych (podwyżki płac dla nauczycieli),

- ✓ proces ograniczania deficytu finansów publicznych, w tym zmiana klasyfikacji zobowiązań stanowiących dług JST w rozumieniu Ustawy.

oraz sytuacja gospodarcza kraju:

- ✓ obniżenie tempa wzrostu PKB,
- ✓ obniżenie inflacji,
- ✓ zmniejszenie liczby transakcji na rynku nieruchomości (niższe wpływy PCC oraz niższe ceny lub nawet brak możliwości sprzedaży majątku JST),
- ✓ pogorszenie sytuacji finansowej wielu przedsiębiorstw lub ich upadłość (niższe wpływy z CIT i PIT).

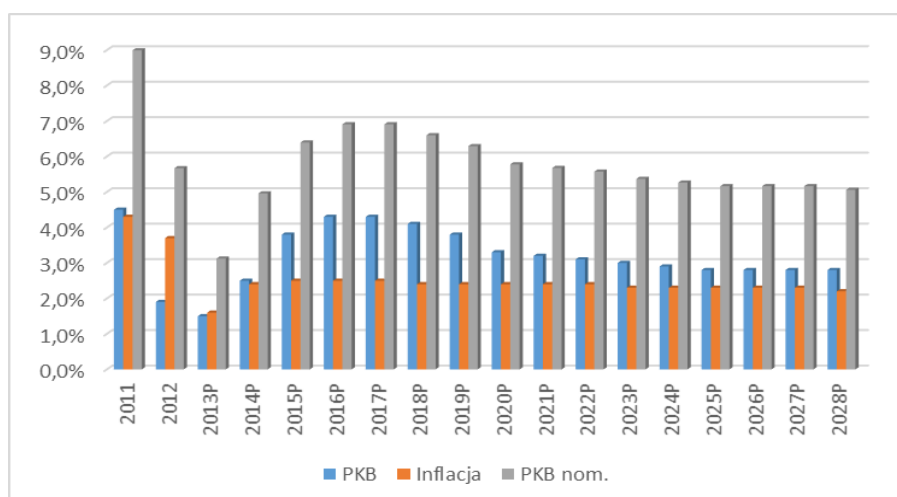
INFLACJA I PKB

Z analizy głównych źródeł dochodów i wydatków wynika, że w dużej mierze wielkości te zmieniają się pod wpływem inflacji i zmian PKB.

Proces dezinflacji zapoczątkowany w gospodarce polskiej w 1991 r. i kontynuowany, dzięki prowadzonej polityce fiskalnej i monetarnej, przez kolejne lata doprowadził do ograniczenia dynamiki cen z poziomu 585,8% w 1990 r. do 3,7% w 2012 r.

Na poniższym wykresie zamieszczono dane obrazujące zmiany wskaźnika cen i usług konsumpcyjnych, a także wzrostu PKB od 2011 roku do końca okresu prognozy.

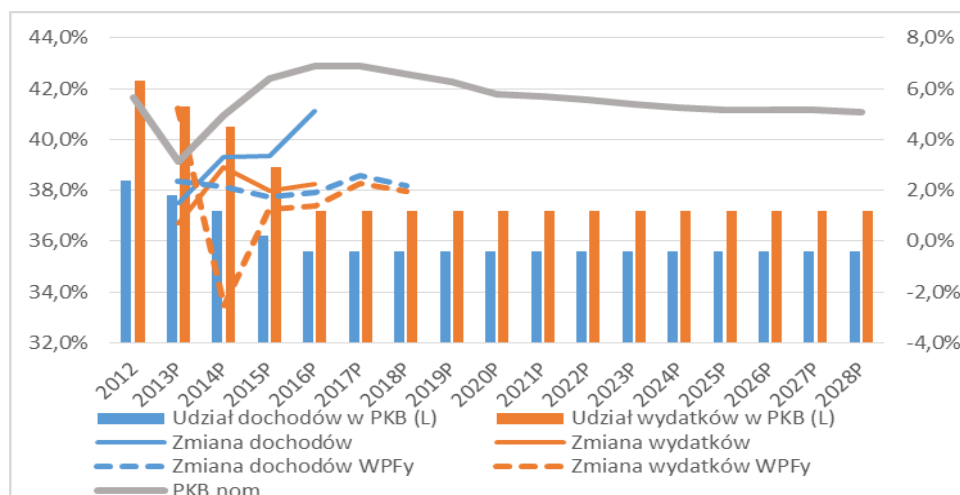
Wykres 3: Wzrost PKB i inflacji

Jako referencję do określenia wpływu kształtowania się dynamik dochodów i wydatków przyjęto także wpływ prognozy efektów polityki rządu opisanej w dokumencie zatwierdzonym przez Radę

Ministrów 30 kwietnia 2013 roku „Program konwergencji” na wskaźnik udziału dochodów i wydatków sektora publicznego w PKB w ujęciu nominalnym. Rząd prognozuje, że w okresie najbliższych 4 lat zmniejszy się udział dochodów i wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych w PKB o odpowiednio o 2,8 i 5,2 pp. Oznacza to, iż dochody i wydatki sektora finansów publicznych będą rosły nie szybciej niż przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 4: Zmiana udziału dochodów i wydatków instytucji rządowych i samorządowych w PKB i jej wpływ na prognozowany wzrost dochodów i wydatków

Z powyższego wykresu wynika również, iż JST są bardziej ostrożne w prognozowaniu swoich przychodów niż rząd. Zmiany dochodów bieżących w latach 2013-2016 kształtują się na poziomie od 1,7% w 2015 roku do 2,3% w 2013 roku. Jednocześnie JST prognozują po 2013 roku większą niż rząd dyscyplinę wydatków bieżących. Zmieniają się one w ww. okresie w przedziale od -2,5% w 2014 roku do 5,2% w roku 2013. Wynika to z jednej strony z ostrożności JST w budżetowaniu (rok 2013) – z dotychczasowych obserwacji wynika, że realizowany deficyt w sektorze samorządowym był zdecydowanie niższy od prognozowanego, z drugiej od 2014 roku JST mają obowiązek stosowania reguły nadwyżki operacyjnej zgodnie z art. 243 i 244 Ustawy – JST często tak „kształtują” swoje wieloletnie prognozy finansowe by sprostać ww. regule.

3.2. Ryzyko towarzyszące funkcjonowaniu JST

W trakcie realizacji długoterminowego planu finansowego należy uwzględnić możliwe wystąpienie zagrożeń utrudniających osiągnięcie zamierzonych celów. Zagrożenia te generują ryzyka towarzyszące funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

RYZIKO ISTOTNEJ ZMIANY POLITYCZNEJ W ORGANACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Radni – członkowie podstawowego organu stanowiącego JST – wybierani są w wyborach powszechnych. Dlatego też na decyzje ekonomiczne oraz finansowe podejmowane przez JST mogą wpływać czynniki polityczne i społeczne.

RYZIKO INSTYTUCJONALNE

Związane jest z możliwością wprowadzenia zmian regulacji prawnych i podatkowych mających bezpośredni wpływ na kształtowanie się poziomu dochodów JST.

RYZIKO NIESTABILNOŚCI GOSPODARCZEJ I POLITYCZNEJ

Wiąże się z pogorszeniem ogólnej sytuacji gospodarczej kraju lub regionu, wzrostu inflacji oraz bezrobocia. W rezultacie zjawiska te wpływają na dochody pochodzące z podatków i opłat.

RYZIKO BRAKU ZAKŁADANYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Występuje w przypadku finansowania długookresowych inwestycji środkami obcymi, np. z funduszy pomocowych.

RYZIKO PRZESZACOWANIA DOCHODÓW BUDŻETU

Przygotowanie budżetu od strony dochodów może opierać się na zbyt optymistycznych założeniach (np. co do wpływów ze sprzedaży mienia). W rezultacie niższe wpływy przy ustalonych wyższych wydatkach skutkują powstaniem deficytu budżetowego, co może prowadzić do zaburzenia płynności finansowej.

RYZIKO NADZWYCZAJNEGO ZWIĘKSZENIA WYDATKÓW BUDŻETU

JST tworzą rezerwy na nieprzewidziane w budżecie wydatki. Może okazać się, że wystąpi nieplanowany wzrost wydatków przekraczający poziom utworzonej rezerwy (np. związanych

z klęską żywiołową). Wówczas pokrycie tych wydatków może nastąpić poprzez zmniejszenie innych wydatków lub zwiększenie zadłużenia.

RYZYO KURSOWE

Występuje w przypadku JST, które zaciągnęły zobowiązania indeksowane do walut obcych.

RYZYO ZMIANY STAWEK PODATKÓW POŚREDNICH

JST mogą ponosić ryzyko zwiększenia stawek podatków pośrednich, w tym stawek podatku od towarów i usług.

Na gruncie obowiązującego stanu prawnego JST jako takie, co do zasady mają ograniczone prawo do pomniejszania podatku należnego o podatek naliczony. Powoduje to, że ponoszą ekonomiczny ciężar podatku od towarów i usług. Podwyższenie stawek podatku od towarów i usług może skutkować wyższymi cenami żądanymi przez dostawców i wykonawców w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

RYZYO STÓP PROCENTOWYCH

Obligacje i kredyty oprocentowane są przeważnie według zmiennych stawek WIBOR, które zmieniają się zarówno w ciągu roku jak i w poszczególnych latach.

Na ustalenie wielkości stawek WIBOR pośredni wpływ ma poziom inflacji, dlatego też JST powinna wziąć pod uwagę ryzyko związane ze zmianami inflacyjnymi. Zmniejszenie poziomu inflacji powodować może zmniejszenie poziomu stawek WIBOR zaś zwiększenie poziomu inflacji prowadzi z reguły do zwiększenia poziomu stawek WIBOR. Tendencje te mają wpływ na poziom obsługi zadłużenia.

RYZYO ZMIAN LEGISLACYJNYCH

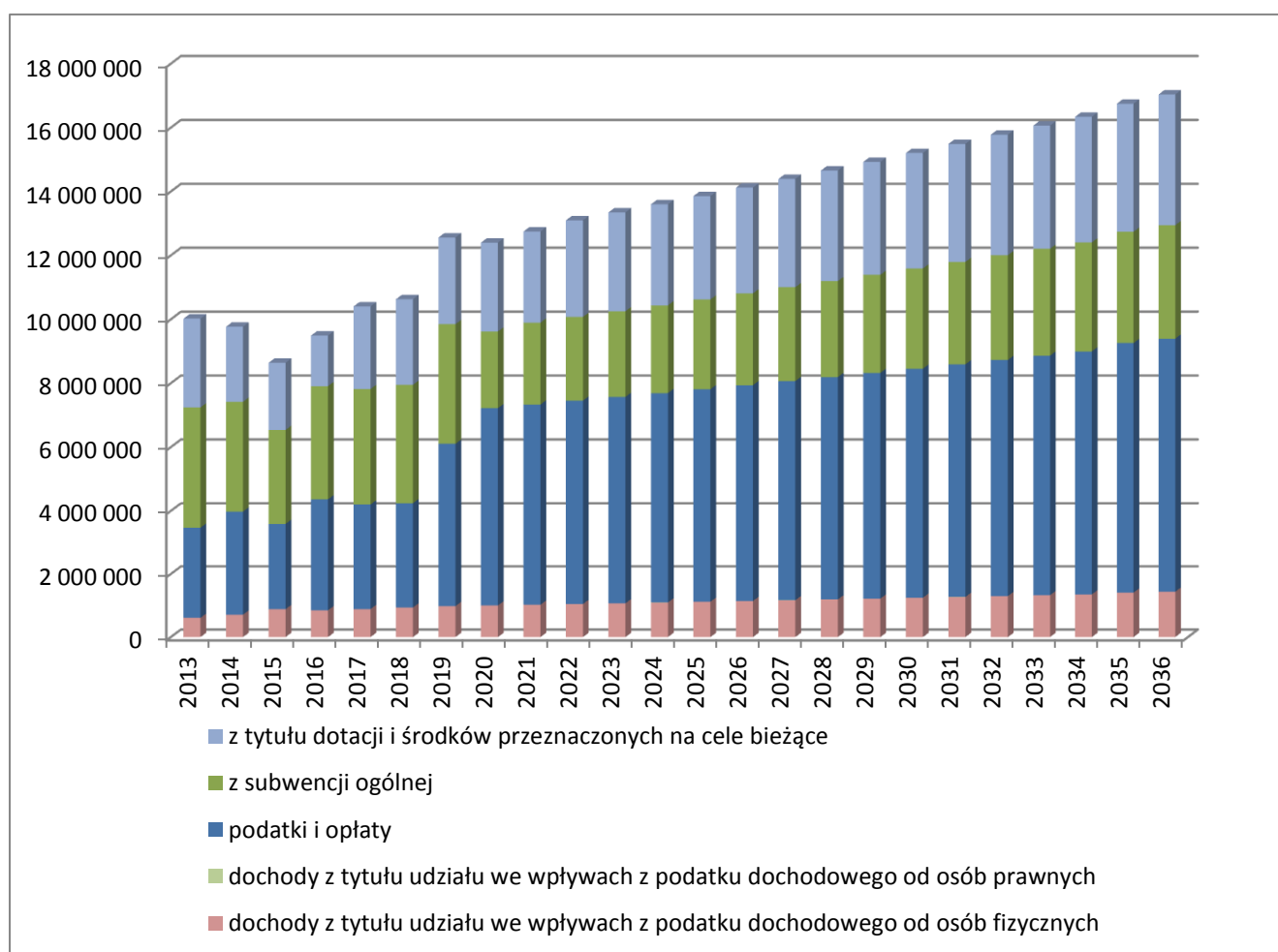
Jest to ryzyko związane z możliwym występowaniem zmian prawnych, dotyczących JST. Jako przykład można tutaj wymienić Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r.

w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 252, poz. 1692). W wyniku tego rozporządzenia klasyfikacja ta uległa poszerzeniu, co dla wielu JST oznaczało konieczność zakwalifikowania do długu wielu tytułów dotychczas nieuznawanych za dług. Kolejnym przykładem mogą być pojawiające się plany Ministra Finansów mające na celu ograniczanie deficytów JST.

3.3. Prognoza sytuacji finansowej Gminy do roku 2036

W prognozie dochody bieżące kształtują się w przedziale od 8,6 mln zł w 2015 roku do 17,0 mln zł w roku 2036. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż poziom założonych dochodów bieżących jest możliwy do osiągnięcia pod warunkiem wprowadzenia opisanych wyżej działań maksymalizujących dochody Gminy.

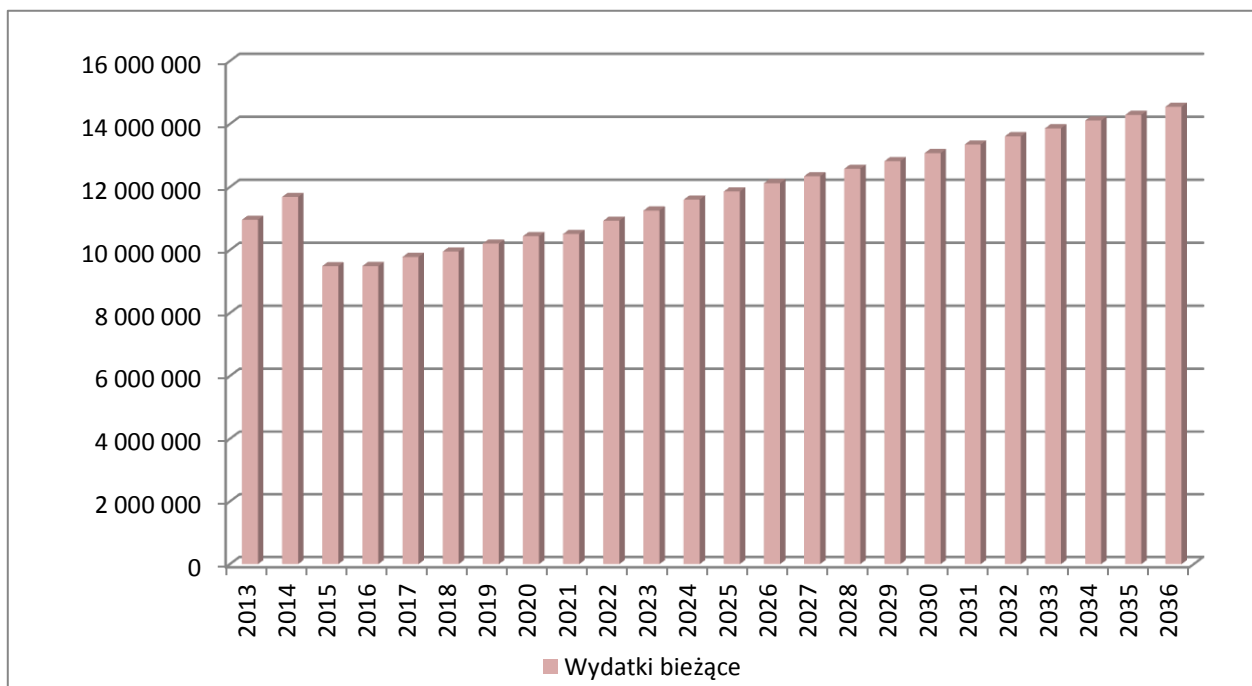
Wykres 5: Struktura i zmiana poziomu dochodów bieżących

*ze względu na niską wartość wykres nie uwidacznia pozycji

W prognozie wydatki bieżące kształtują się w przedziale od 9,5 mln zł w 2015 roku do 14,5 mln zł w roku 2036. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż poziom założonych wydatków bieżących jest możliwy do osiągnięcia pod warunkiem wprowadzenia opisanych wyżej działań ograniczających wydatki Gminy.

Wykres 6: Zmiana poziomu wydatków bieżących

Wykonanie i prognoza dochodów i wydatków w latach 2013-2036 stanowi załącznik nr 8.

Punktem wyjścia do przeprowadzenia konsolidacji zobowiązań finansowych Gminy jest analiza jej bieżących zobowiązań. Zgodnie ze stanem na koniec 2015 roku posiadała ona zobowiązania w wysokości 35,7 mln zł. Marża finansowania kształtuje się na poziomie od 2,51 pp. do 8,0 pp.

W celu zachowania zdolności do regulowania zobowiązań, Gmina powinna skonsolidować zobowiązania w wysokości co najmniej 30 mln zł. Konieczna jest restrukturyzacja tj. częściowa spłata zobowiązań, Szczegółowy harmonogram spłat zobowiązań zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 16: Harmonogram spłat zobowiązań ze szczególnym uwzględnieniem spłat pożyczki ze Skarbu Państwa

	Spłata zobowiązań gminy				w tym Skarb Państwa			
	Rozchody	Przychody	Odsetki	Razem	Rozchody	Przychody	Odsetki	Razem
2016	30 100 000	30 000 000	1 600 000	1 700 000	30 000 000	30 000 000	450 000	450 000
2017	715 551	0	1 108 971	1 824 522	0	0	900 000	900 000
2018	728 571	0	1 015 419	1 743 990	0	0	900 000	900 000
2019	2 308 571	0	995 726	3 304 297	500 000	0	894 339	1 394 339
2020	1 836 190	0	910 457	2 746 647	1 300 000	0	863 245	2 163 245
2021	2 138 571	0	856 879	2 995 450	1 300 000	0	821 943	2 121 943
2022	2 070 202	0	793 371	2 863 573	1 300 000	0	782 943	2 082 943
2023	1 994 128	0	747 621	2 741 749	1 800 000	0	747 621	2 547 621
2024	1 800 000	0	693 667	2 493 667	1 800 000	0	693 677	2 493 677
2025	1 800 000	0	639 621	2 439 621	1 800 000	0	639 621	2 439 621
2026	1 800 000	0	585 621	2 385 621	1 800 000	0	585 621	2 385 621
2027	1 800 000	0	531 621	2 331 621	1 800 000	0	531 621	2 331 621
2028	1 800 000	0	477 677	2 277 677	1 800 000	0	477 677	2 277 677
2029	1 800 000	0	423 621	2 223 621	1 800 000	0	423 621	2 223 621
2030	1 800 000	0	369 621	2 169 621	1 800 000	0	369 621	2 169 621
2031	1 800 000	0	315 621	2 115 621	1 800 000	0	315 621	2 115 621
2032	1 800 000	0	261 677	2 061 677	1 800 000	0	261 677	2 061 677
2033	1 800 000	0	207 621	2 007 621	1 800 000	0	207 621	2 007 621
2034	1 800 000	0	153 621	1 953 621	1 800 000	0	153 621	1 953 621
2035	2 000 000	0	97 357	2 097 357	2 000 000	0	97 357	2 097 357
2036	2 000 000	0	37 419	2 037 419	2 000 000	0	37 419	2 037 419
Razem	65 691 784	30 000 000	12 823 209	48 514 993	60 000 000	30 000 000	11 154 866	41 154 866

Tabela 17: Harmonogram spłat zobowiązań obecnie bez konsolidacji poprzez zaciągnięcie pożyczki ze Skarbu Państwa

	BRE		BRE2		BPS		BPS2	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	100 000	1 648	78 571	14 532	120 000	14 130	140 000	19 827
2017	0	0	78 571	12 557	120 000	9 136	140 000	13 994
2018	0	0	78 571	10 585	120 000	4 144	140 000	8 169
2019	0	0	78 571	8 613	0	0	140 000	2 346
2020	0	0	78 571	6 644	0	0	0	0
2021	0	0	78 571	4 668	0	0	0	0
2022	0	0	78 571	2 696	0	0	0	0
2023	0	0	78 577	724	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	100 000	1 648	628 574	61 019	360 000	27 410	560 000	44 336

	WBK		BRE3		BOS		MWT	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	130 000	22 934	60 000	18 184	186 980	13 388	275 497	230 928
2017	130 000	18 187	60 000	15 469	186 980	6 543	254 305	209 575
2018	130 000	13 442	60 000	12 758	0	0	254 305	188 875
2019	130 000	8 697	60 000	10 045	0	0	254 305	168 164
2020	130 000	3 941	60 000	7 336	0	0	254 305	147 899
2021	0	0	60 000	4 621	0	0	254 305	126 773
2022	0	0	60 000	1 910	0	0	254 305	106 073
2023	0	0	0	0	0	0	254 304	85 373
2024	0	0	0	0	0	0	254 304	64 871
2025	0	0	0	0	0	0	254 304	43 972
2026	0	0	0	0	0	0	254 304	23 271
2027	0	0	0	0	0	0	148 345	4 008
Razem	650 000	67 201	420 000	70 323	373 960	19 931	2 966 888	1 399 782

	MWT2		MWT3		MWT4		REMEDI5	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	87 908	138 781	0	0	24 431 538	957 137	286 980	47 437
2017	351 633	548 852	1 280 000	125 329	0	0	0	0
2018	351 633	356 186	0	0	0	0	0	0
2019	351 633	151 215	0	0	0	0	0	0
2020	351 633	122 993	0	0	0	0	0	0
2021	351 633	94 039	0	0	0	0	0	0
2022	351 633	65 452	0	0	0	0	0	0
2023	351 633	38 864	0	0	0	0	0	0
2024	263 725	8 929	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	2 813 064	1 525 311	1 280 000	125 329	24 431 538	957 137	286 980	47 437

	MWT5		MAGELLAN		MAGELLAN	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	0	42 250	27 778	0	320 000	12 800
2017	500 000	13 919	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0
Razem	500 000	56 169	27 778	0	320 000	12 800

Tabela 18: Harmonogram spłat zobowiązań po konsolidacji poprzez zaciągnięcie pożyczki ze Skarbu Państwa

	BRE		BRE2		BPS		BPS2	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	100 000	1 648	78 571	14 532	120 000	14 130	140 000	19 827
2017	0	0	78 571	12 557	120 000	9 136	140 000	13 994
2018	0	0	78 571	10 585	120 000	4 144	140 000	8 169
2019	0	0	78 571	8 613	0	0	140 000	2 346
2020	0	0	78 571	6 644	0	0	0	0
2021	0	0	78 571	4 668	0	0	0	0
2022	0	0	78 571	2 696	0	0	0	0
2023	0	0	78 577	724	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	100 000	1 648	628 574	61 019	360 000	27 410	560 000	44 336

	WBK		BRE3		BOS		MWT	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	130 000	22 934	60 000	18 184	186 980	13 388	275 497	115 464
2017	130 000	18 187	60 000	15 469	186 980	6 543	254 305	209 575
2018	130 000	13 442	60 000	12 758	0	0	254 305	188 875
2019	130 000	8 697	60 000	10 045	0	0	254 305	168 164
2020	130 000	3 941	60 000	7 336	0	0	254 305	147 899
2021	0	0	60 000	4 621	0	0	254 305	126 773
2022	0	0	60 000	1 910	0	0	254 305	106 073
2023	0	0	0	0	0	0	254 304	85 373
2024	0	0	0	0	0	0	254 304	64 871
2025	0	0	0	0	0	0	254 304	43 972
2026	0	0	0	0	0	0	254 304	23 271
2027	0	0	0	0	0	0	148 345	4 008
Razem	650 000	67 201	420 000	70 323	373 960	19 931	2 966 888	1 284 318

	MWT2		MWT3		MWT4		REMEDIS	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	2 813 064	69 391	1 280 000	41 776	24 431 538	716 239	286 980	47 437
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	2 813 064	69 391	1 280 000	41 776	24 431 538	716 239	286 980	47 437

	MWT5		MAGELLAN		MAGELLAN	
	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki	Rozchody	Odsetki
2016	500 000	42 250	27 778	0	320 000	12 800
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0
2026	0	0	0	0	0	0
2027	0	0	0	0	0	0
Razem	500 000	42 250	27 778	0	320 000	12 800

Słownik:

BRE – Bank Hipoteczny SA BP – Bank Pocztowy SA

BPS – Bank Polskiej Spółdzielczości SA

WBK – BZ WBK SA

CONTAGO – Contago Fundusz Inwestycyjny Zamknięty BOS – Bank Ochrony Środowiska SA

MWT – MW Trade SA

MAGELLAN – Magellan SA

Kolejne cyfry oznaczają kolejne umowy z tym samym wierzycielem.

Opisana wyżej propozycja zmian w obszarze finansowania zobowiązań Gminy skutkuje istotnym zmniejszeniem kosztów odsetkowych w latach prognozy, co ma bezpośrednie przełożenie na poziom osiągniętej nadwyżki operacyjnej, która zostaje przeznaczona na spłatę zobowiązań w tym pożyczkę z budżetu państwa.

Gmina od 2016 roku spełnia wymóg art. 242 Ustawy o finansach publicznych.

Gmina począwszy od 2031 roku spełnia wymóg art. 243 Ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowe zestawienie poziomu nadwyżki operacyjnej oraz kwot spłat odsetek i kapitału zobowiązań Gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19: Poziom nadwyżki operacyjnej po wdrożeniu działań naprawczych w szczególności konsolidacji zobowiązań poprzez zaciągnięcie pożyczki ze Skarbu Państwa

(zł)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Splata kapitału	30 100 000	715 551	728 571	2 308 571	1 836 190	2 138 571	2 070 202	1 994 128	1 800 000	1 800 000
Odsetki	1 600 000	1 108 971	1 015 419	995 726	910 457	856 879	793 371	747 621	693 667	639 621
Splaty razem	31 700 000	1 824 522	1 743 990	3 304 297	2 746 647	2 995 450	2 863 573	2 741 749	2 493 667	2 439 621
Zadłużenie	35 618 784	34 903 233	34 174 662	31 866 091	30 002 901	27 864 330	25 794 128	23 800 000	22 000 000	20 200 000
Nadwyżka operacyjna	0	623 687	678 571	2 358 571	1 963 190	1 438 571	2 170 202	2 094 128	2 000 000	2 000 000
Sprzedaż majątku	100 000	91 864	50 000	50 000	0	0	0	0	0	0
Razem	100 000	715 551	728 571	2 408 571	1 963 190	1 438 571	2 170 202	2 094 128	2 000 000	2 000 000
Dochody ogółem	9 590 677	10 494 358	10 678 703	12 613 098	12 402 756	12 748 222	13 099 632	13 346 543	13 599 172	13 857 649
Splaty / Dochody	313,85%	6,82%	6,82%	18,30%	14,80%	16,78%	15,80%	14,94%	13,24%	12,99%
Nadwyżka operacyjna / Dochody	0,00%	5,94%	6,35%	18,70%	15,83%	11,28%	16,57%	15,69%	14,71%	14,43%
Średnia z ostatnich 3 lat	4,94%	1,90%	11,01%	12,06%	13,77%	12,55%	13,17%	13,86%	14,00%	14,14%
Spełnienie art. 242	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Spełnienie art. 243	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE

(zł)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Splata kapitału	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	2 000 000	2 000 000
Odsetki	585 621	531 621	477 677	423 621	369 621	315 621	261 677	207 621	153 621	97 357	37 419
Splaty razem	2 385 621	2 331 621	2 277 677	2 223 621	2 169 621	2 115 621	2 061 677	2 007 621	1 953 621	2 097 357	2 037 419
Zadłużenie	18 400 000	16 600 000	14 800 000	13 000 000	11 200 000	9 400 000	7 600 000	5 800 000	4 000 000	2 000 000	0
Nadwyżka operacyjna	2 000 000	2 050 000	2 080 000	2 110 000	2 130 000	2 140 000	2 170 000	2 200 000	2 230 000	2 460 000	2 490 000
Sprzedaż majątku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	2 000 000	2 050 000	2 080 000	2 110 000	2 130 000	2 140 000	2 170 000	2 200 000	2 230 000	2 460 000	2 490 000
Dochody ogółem	14 122 232	14 393 067	14 658 407	14 929 612	15 206 949	15 490 411	15 780 278	16 063 399	16 339 049	16 750 372	17 037 486
Splaty / Dochody	12,75%	12,51%	12,28%	12,06%	11,84%	11,62%	11,41%	11,21%	11,02%	11,94%	11,74%
Nadwyżka operacyjna / Dochody	14,16%	14,24%	14,19%	14,13%	14,01%	13,81%	13,75%	13,70%	13,65%	14,69%	14,61%
Średnia z ostatnich 3 lat	14,27%	14,30%	14,15%	14,07%	14,07%	13,99%	13,87%	13,99%	13,87%	13,99%	13,87%
Spełnienie art. 242	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Spełnienie art. 243	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

SPIS TABEL

Tabela 1	Dochody Gminy Ostrowice w latach 2011-2015.....	10
Tabela 2	Dochody Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (struktura).....	11
Tabela 3	Dochody Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (zmiana).....	12
Tabela 4	Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015(działy).....	15
Tabela 5	Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015.....	16
Tabela 6	Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (struktura).....	16
Tabela 7	Wydatki Gminy Ostrowice w latach 2011-2015 (zmiana).....	17
Tabela 8	Zestawienie kosztów inwestycji zrealizowanych w latach 2010-2013	19
Tabela 9	Przepływy pieniężne w latach 2011-2015.....	23
Tabela 10	Zestawienie zobowiązań Gminy na dzień 31.12.2015 roku.....	26
Tabela 11	Porównanie korzyści wynikających z niższych kosztów obsługi zobowiązań w przypadku otrzymania pożyczki z budżetu państwa w kwocie 30 000 000 zł.....	30
Tabela 12	Efekty dokonanej modernizacji oświetlenia ulicznego	42
Tabela 13	Zestawienie składników majątkowych przeznaczonych do sprzedaży	46
Tabela 14	Składniki majątkowe gminy	46

Tabela 15	Harmonogram wdrożenia	49
Tabela 16	Harmonogram spłat zobowiązań ze szczególnym uwzględnieniem spłat pożyczki ze Skarbu Państwa	58
Tabela 17	Harmonogram spłat zobowiązań obecnie bez konsolidacji poprzez zaciągnięcie pożyczki ze Skarbu Państwa	59
Tabela 18	Harmonogram spłat zobowiązań po konsolidacji poprzez zaciągnięcie pożyczki ze Skarbu Państwa	61
Tabela 19	Poziom nadwyżki operacyjnej po wdrożeniu działań naprawczych w szczególności konsolidacji zobowiązań poprzez zaciągnięcie pożyczki ze Skarbu Państwa	64

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1	Struktura i zmiana poziomu dochodów bieżących.....	13
Wykres 2	Struktura i zmiana poziomu wydatków bieżących	18
Wykres 3	Wzrost PKB i inflacji	52
Wykres 4	Zmiana udziału dochodów i wydatków instytucji rządowych i samorządowych w PKB i jej wpływ na prognozowany wzrost dochodów i wydatków	53
Wykres 5	Struktura i zmiana poziomu dochodów bieżących	56
Wykres 6	Zmiana poziomu wydatków bieżących	57

